

Talouden näkymät maailmalla ja Suomessa

Esityksen sisältö

- Kansainvälisen talouden näkymät
- Suomen talouden näkymät
- Yritysrahoituksen tilasta

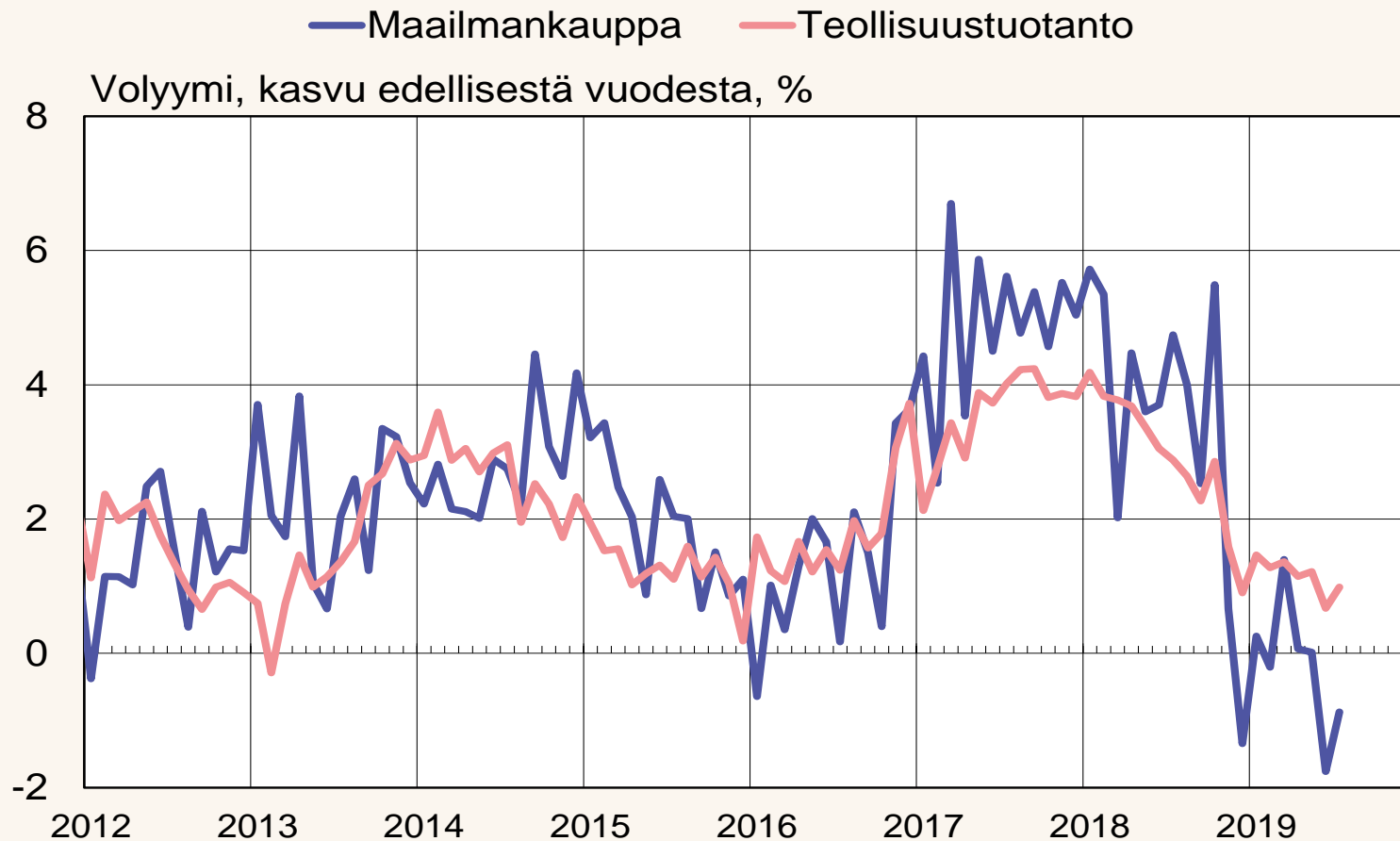
Kansainvälisen talouden näkymät

Näköpiirissä vaimeaa kasvua

Kansainvälisen talouden lähiajan näkymät vaimeat ja kasvuriskit heikompaan suuntaan

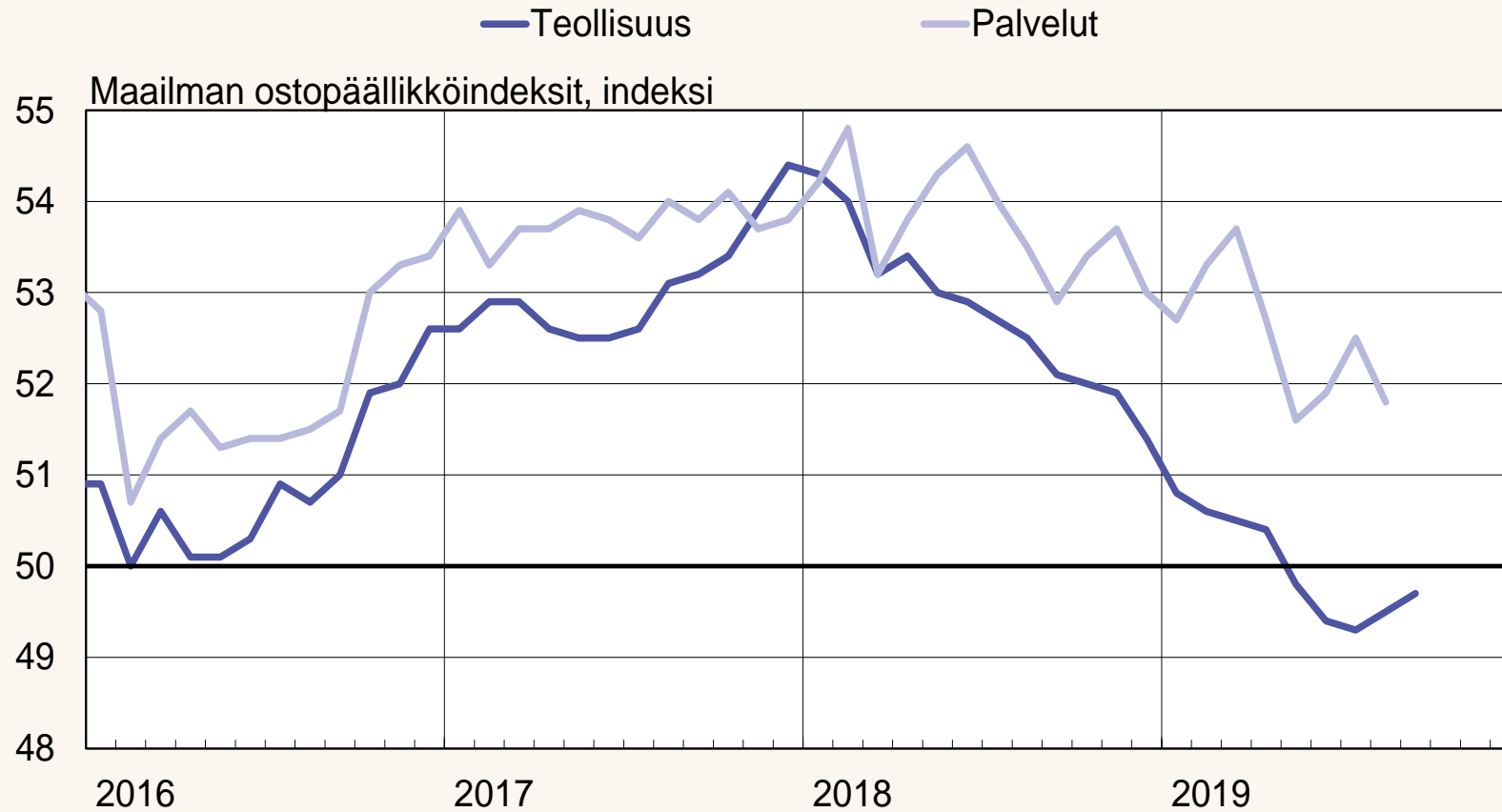
- Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppasota heijastuu globaaliin talouteen
 - Maailman tavarakaupan kasvu täysin pysähdyksissä
 - Teollisuuden ja viennin lähiajan näkymät laaja-alaisesti vaimeat
 - Epävarmuus vähentää investointeja
 - Rahoitusmarkkinoilla heiluntaa, mutta ei toistaiseksi merkittäviä häiriöitä
- Kasvuriskit heikompaan suuntaan (kauppasota, Kiina, brexit)

Maailmankaupan ja teollisuustuotannon kasvuvauhdit hidastuneet jyrkästi

Lähteet: CPB, Macrobond.

Maailmantalouden kasvunäkymät vaimentuneet edelleen tänä vuonna

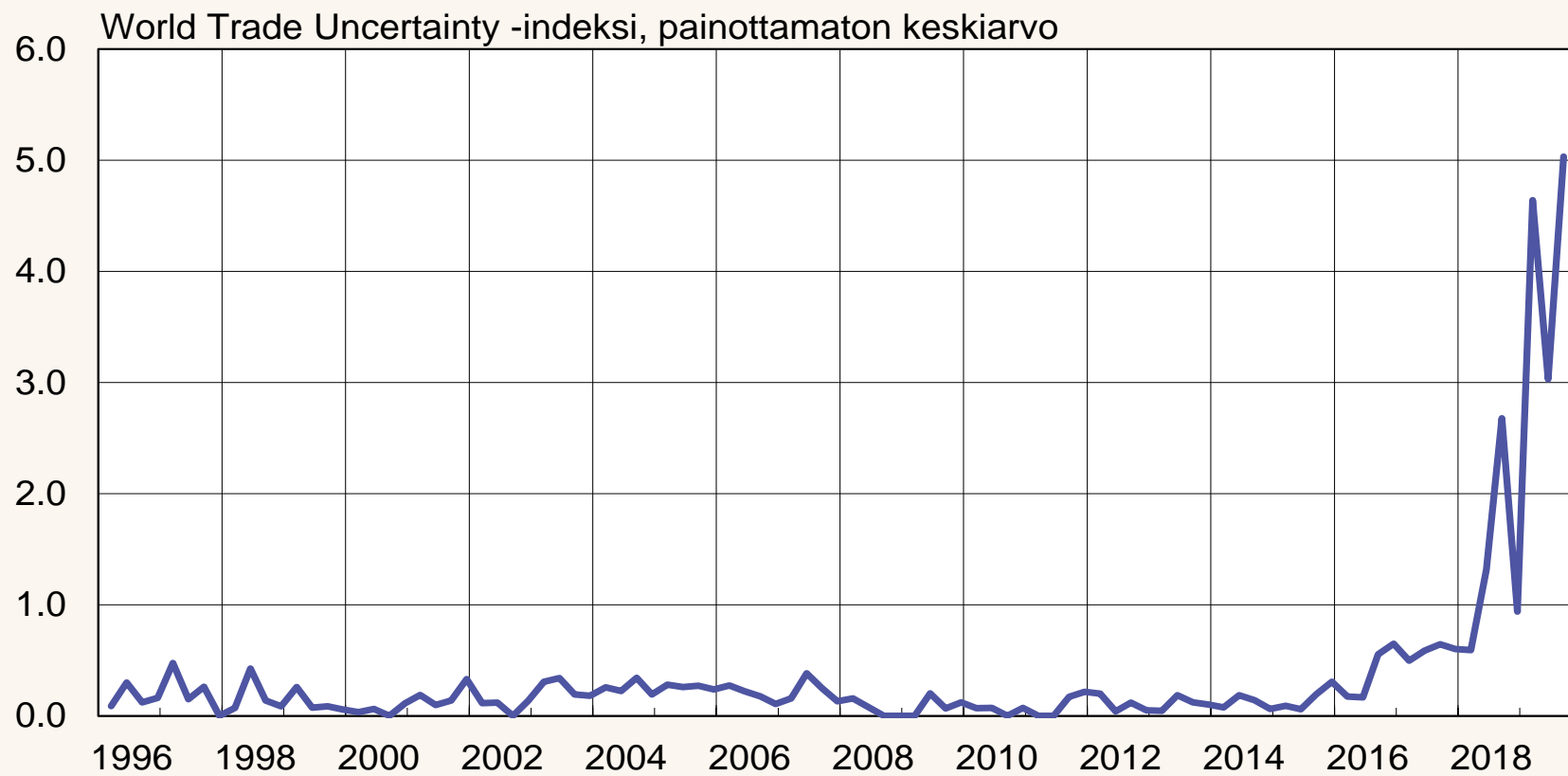
Jos indeksi on alle 50, merkitsee se taloudellisen aktiviteetin supistumista.

Lähde: IHS Markit.

eurojatalous.fi / bofbulletin.fi

3.10.2019

Kauppapolitiikkaan liittyvä epävarmuus on kasvanut

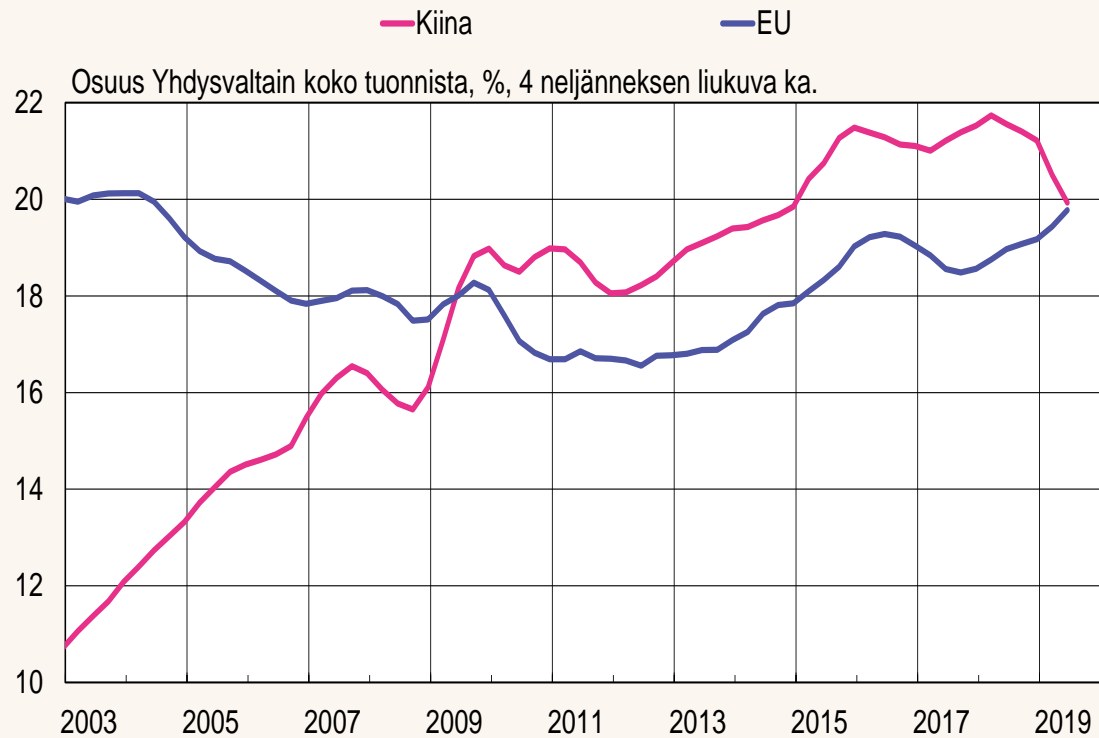
Lähde: Economic Policy Uncertainty.

eurojatalous.fi / bofbulletin.fi

3.10.2019

Kiinan ja Yhdysvaltojen kahdenvälinen kauppa on jo supistunut selvästi

Yhdysvaltojen tuonti

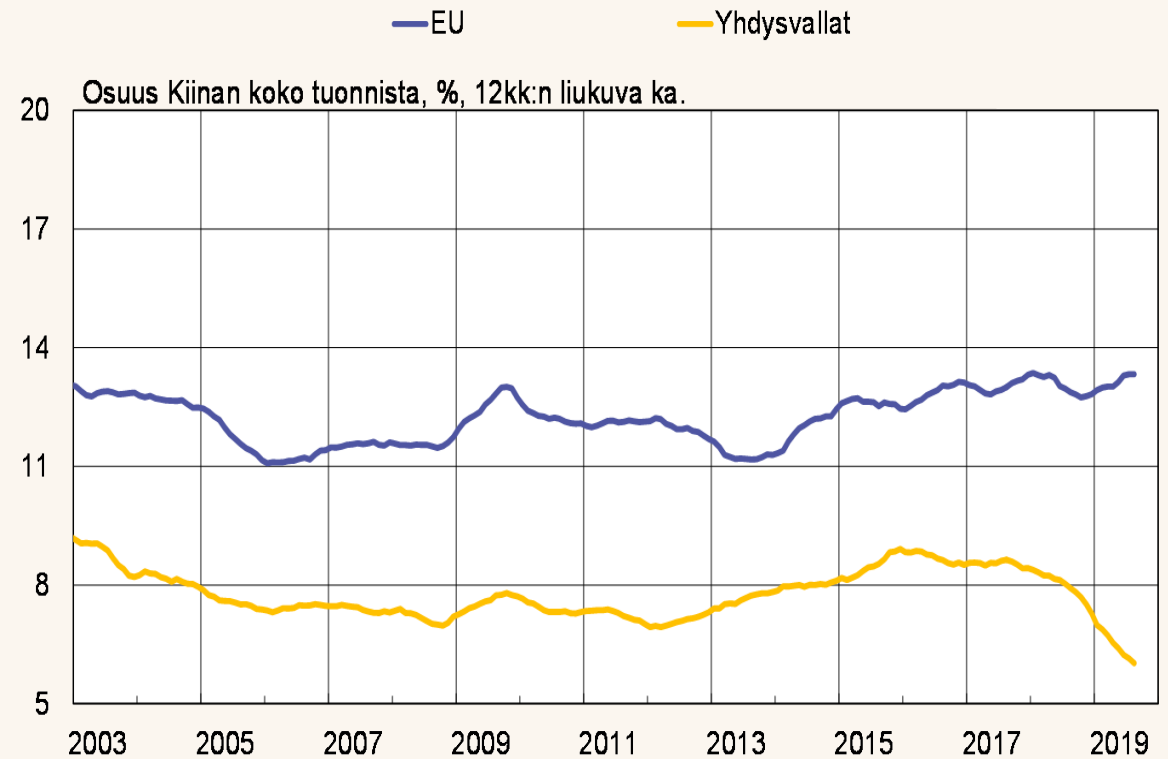
Lähde: United States Census Bureau.

eurojatalous.fi / bofbulletin.fi

3.10.2019

14.10.2019 | Julkinen

Kiinan tuonti

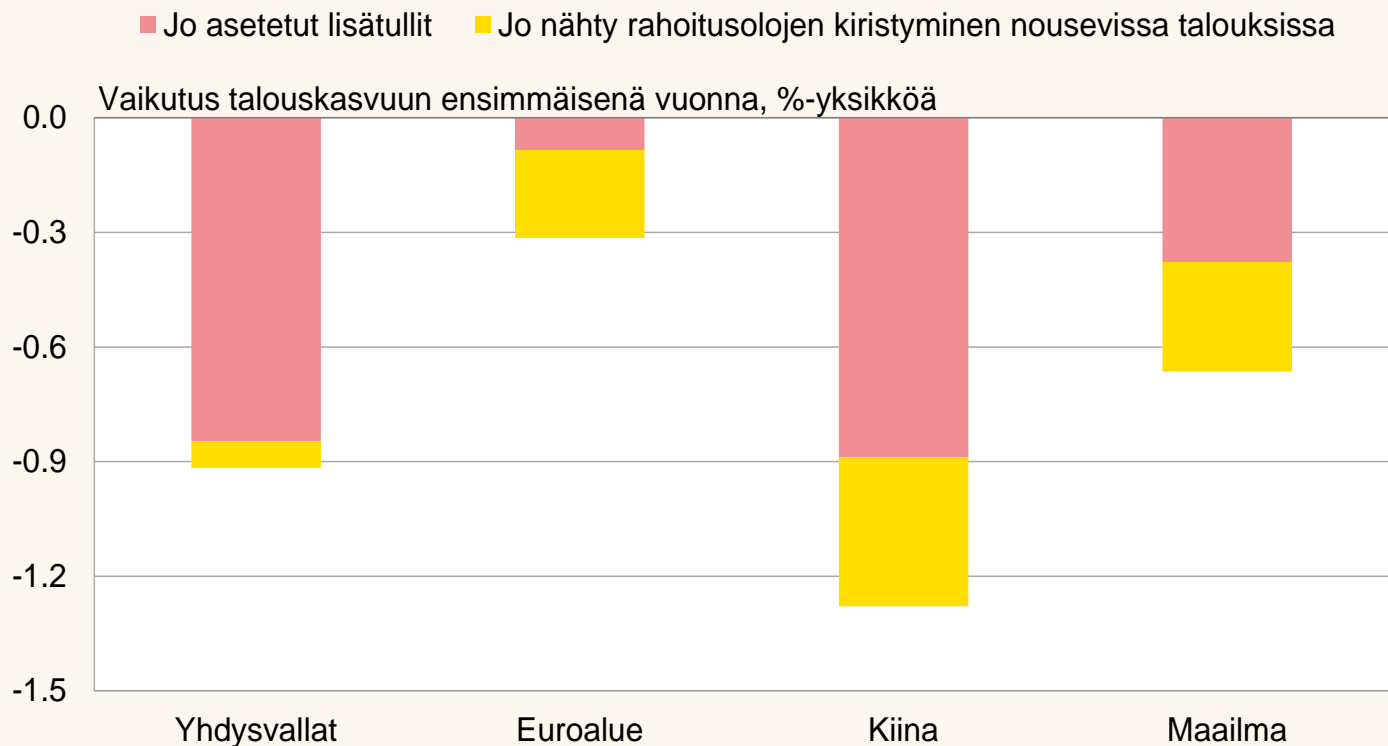
Lähde: China General Administration of Customs (GAC).

eurojatalous.fi / bofbulletin.fi

3.10.2019

SP:n arvion mukaan kauppasodan maailmantalouden kasvua hidastava vaikutus noin 0,7 prosenttiyksikköä tähän mennessä

Toteutuneiden tullikorotusten arvioidut vaikutukset

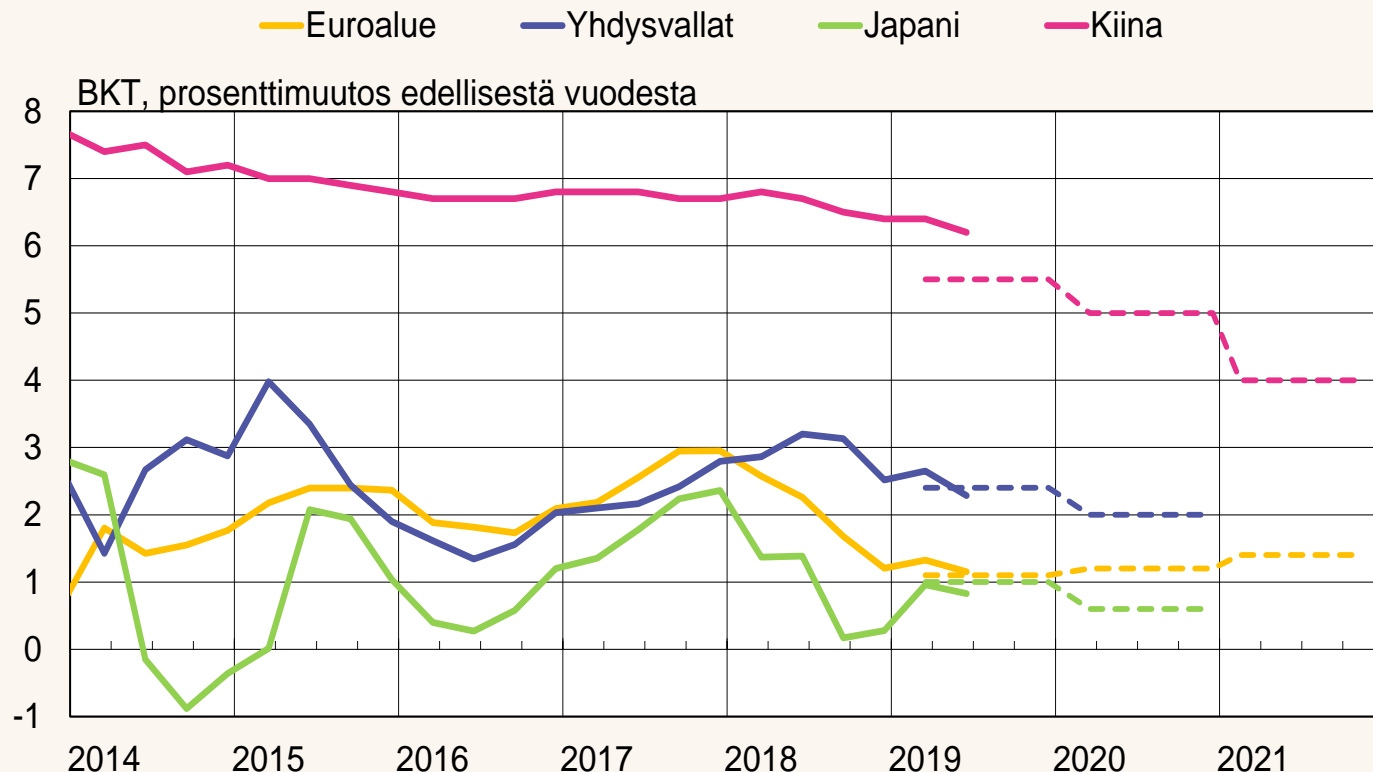

Lähde: Suomen Pankin laskelmat.

eurojatalous.fi / bofbulletin.fi
3.10.2019

- Kauppasodan kasvua hidastava vaikutus noin prosenttiyksikön Yhdysvalloissa sekä Kiinassa, ja noin 0,3 prosenttiyksikköä euroalueella
- Vaikutuskanavat: kauppavirrat, epävarmuus ja nousevien maiden rahoitusolojen kiristyminen

Taloukasvu hidastuu tai polkee paikallaan keskeisillä talousalueilla ensi vuonna

Lähteet: OECD, EKP ja Suomen Pankki (BOFIT).

Ennusteet: BOFIT (Kiina), EKP (euroalue), OECD (Yhdysvallat ja Japani).

[eurojatalous.fi / bofbulletin.fi](http://eurojatalous.fi/bofbulletin.fi)

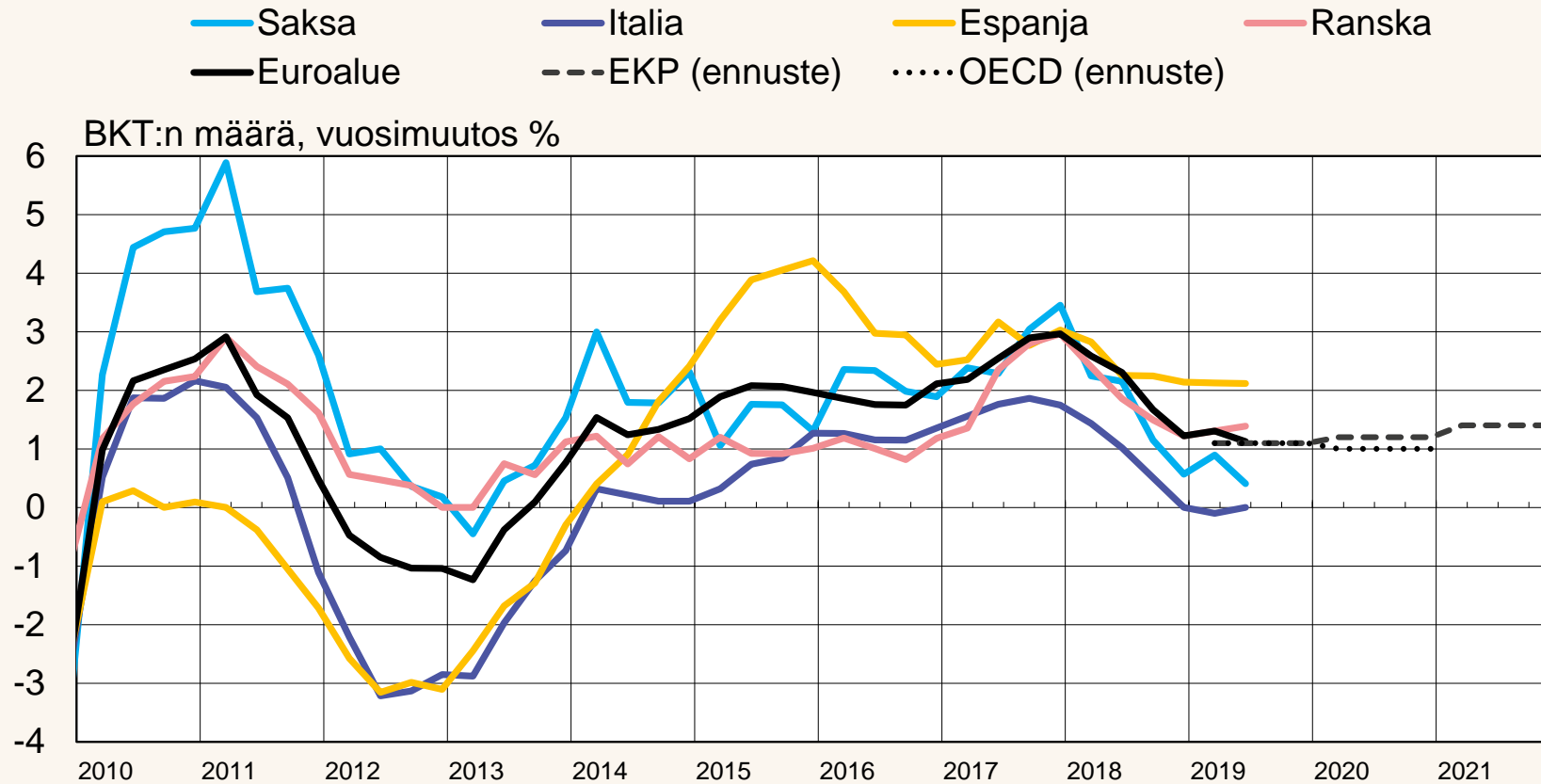
3.10.2019

- Maailmantalouden kasvu hidastunut reilusta 3,5 prosentista noin 3 prosenttiin tänä vuonna

Euroalueen suhdannenäkymät

Kasvun odotetaan hieman vahvistuvan, mutta brexit ja kauppasota lisäävät taantumun riskiä

Euroalueella näköpiirissä vaimeaa kasvua, mutta ei ainakaan toistaiseksi taantumaa

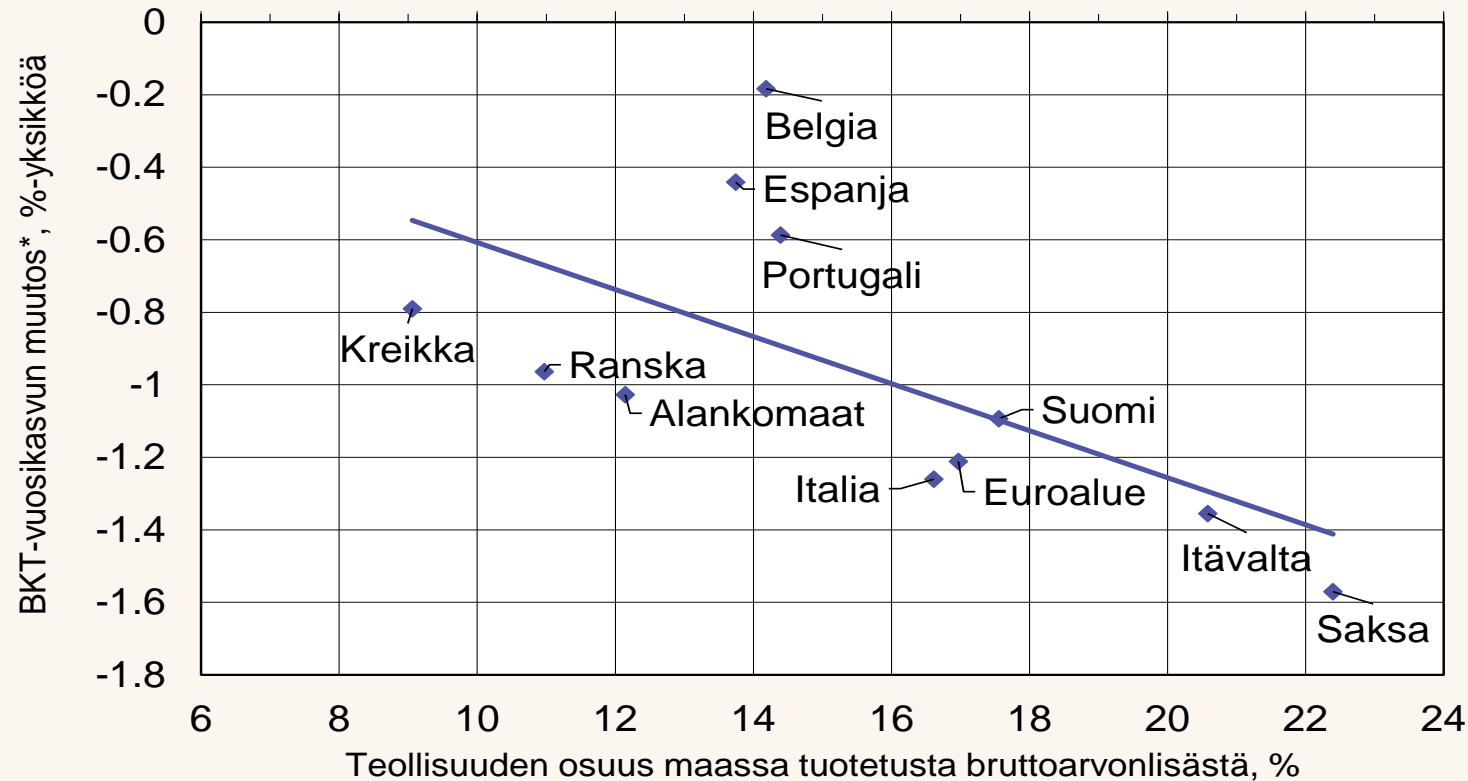

Lähteet: Eurostat, EKP ja OECD.

eurojatalous.fi / bofbulletin.fi

3.10.2019

Taloukasvu hidastunut jyrkimmin teollisuusvaltaisissa talouksissa

*Muutos 2018H1 ja 2019H1 BKT-vuosikasvun välillä.

Lähteet: Eurostat ja Suomen Pankin laskelmat.

eurojatalous.fi / bofbulletin.fi

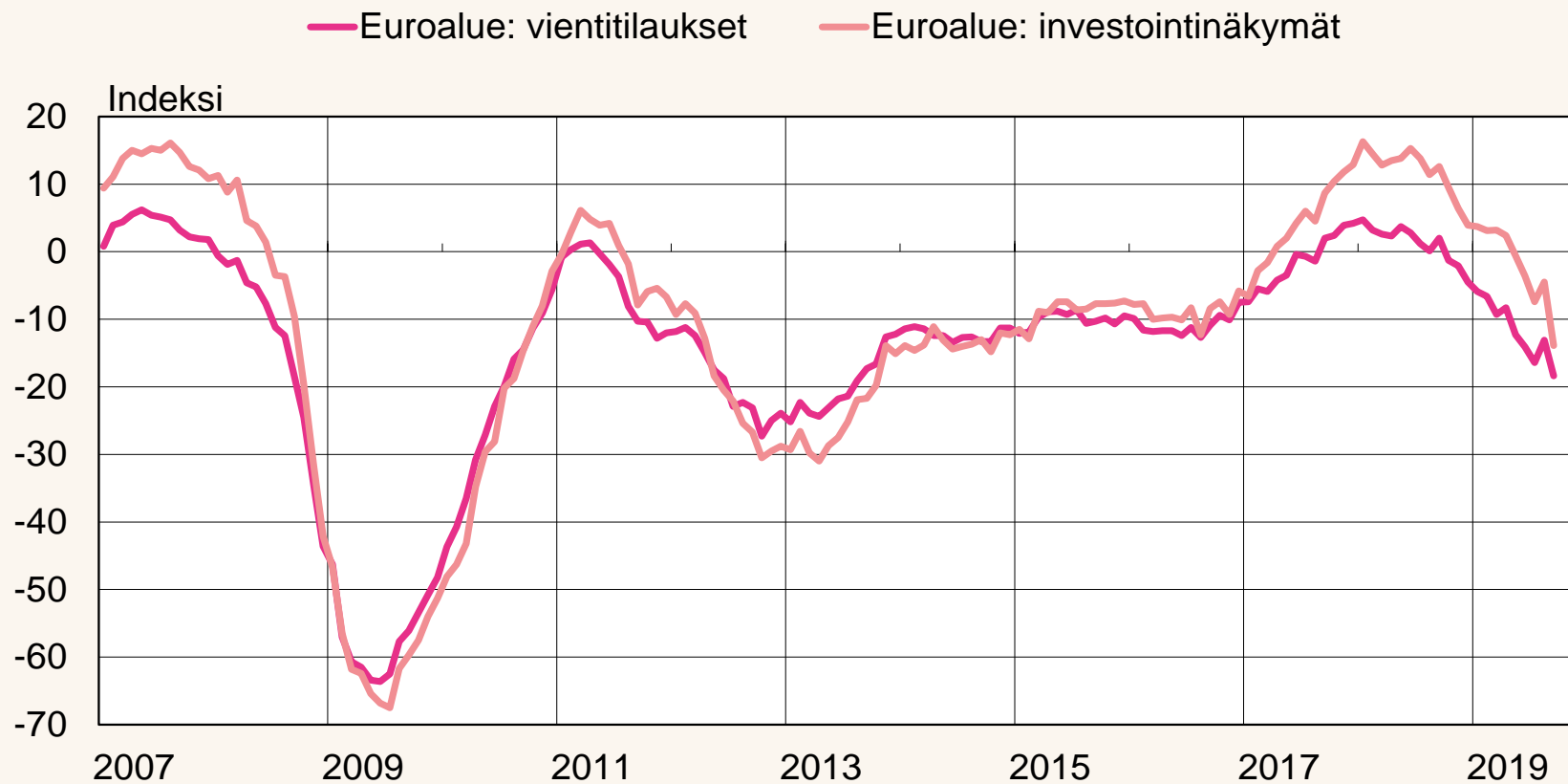
3.10.2019

Euroalueen kasvun odotetaan asteittain hieman vahvistuvan, mutta riskejä ilmassa

Euroalueen kasvu vahvistuu, jos

- 1) euroalueen ulkopuolinen epävarmuus vähenee
- 2) maakohtaiset tekijät eivät jatkossa heikennä euroaluetta
- 3) suhdanteen heikkeneminen ei heijastu merkittävästi työmarkkinoille
- 4) teollisuuden heikkous ei tartu palvelusektorille

1) Ulkoinen ympäristö ja epävarmuus – euroalueen vienti- ja investointinäkymät yhä vaikeat

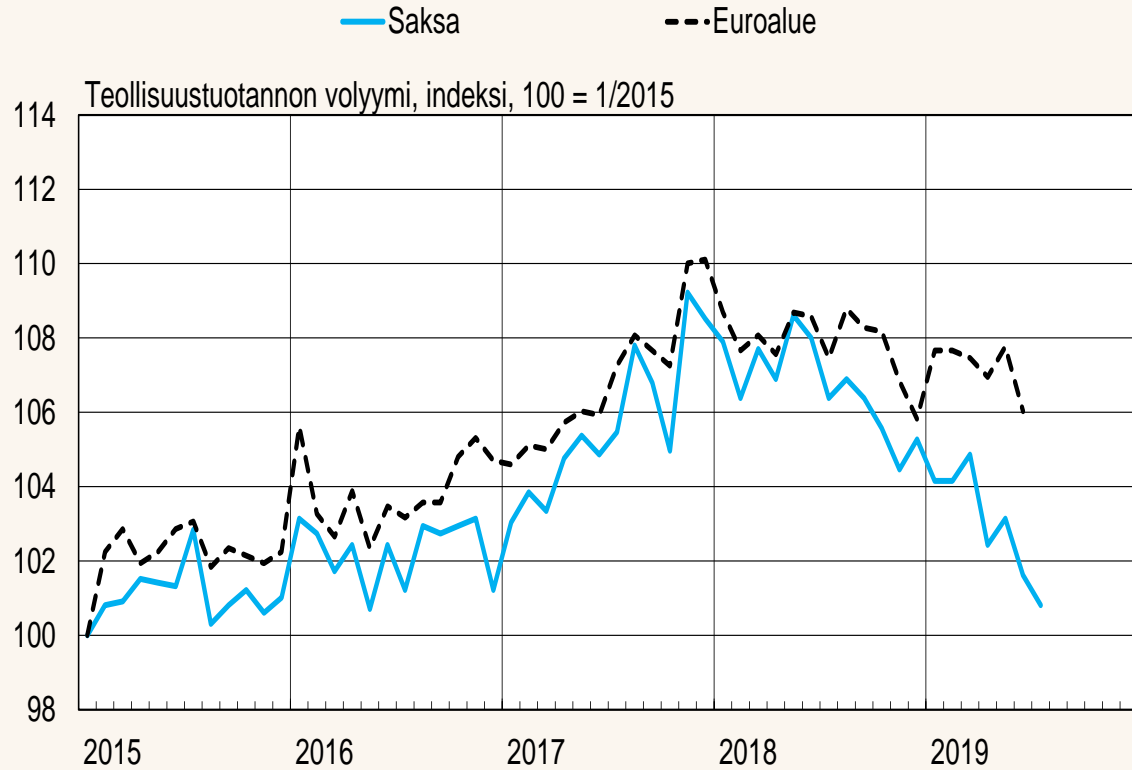

Lähteet: Eurostat ja Euroopan komissio.

eurojatalous.fi / bofbulletin.fi

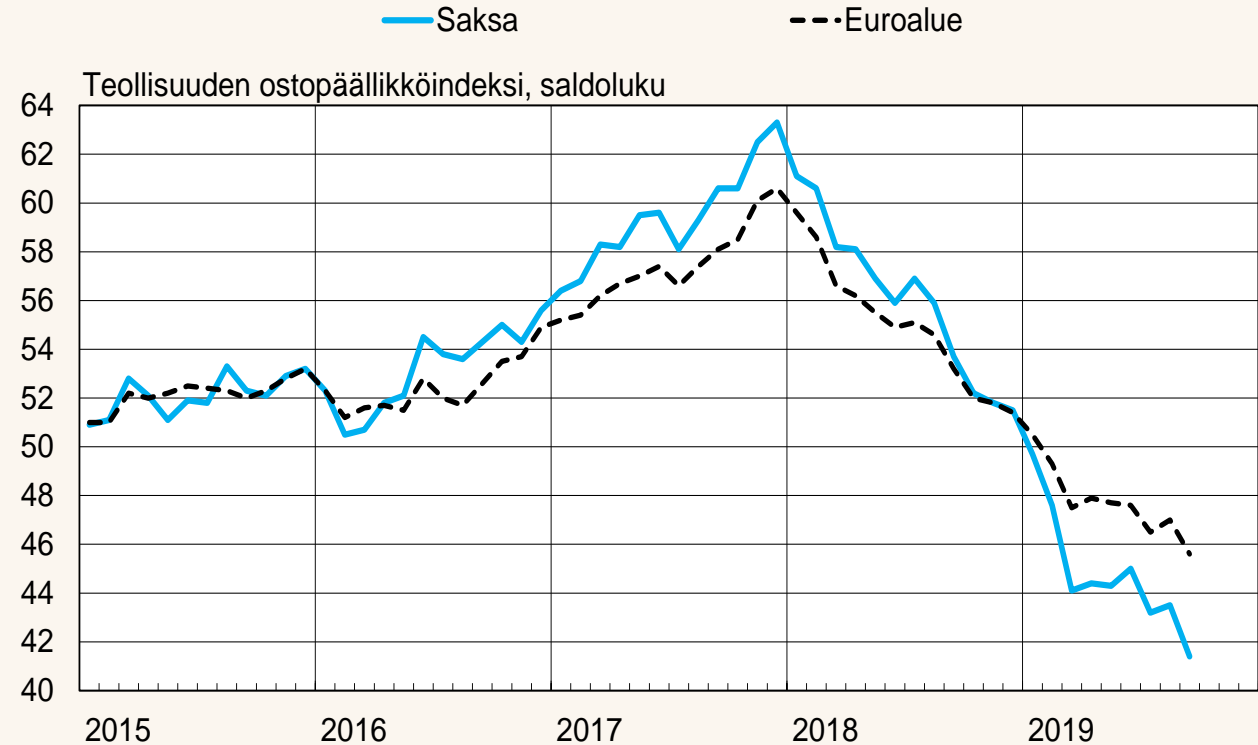
3.10.2019

2) Maakohtaiset tekijät – Saksan teollisuudessa ei vielä käännettä parempaan

Lähteet: Eurostat ja Macrobond.

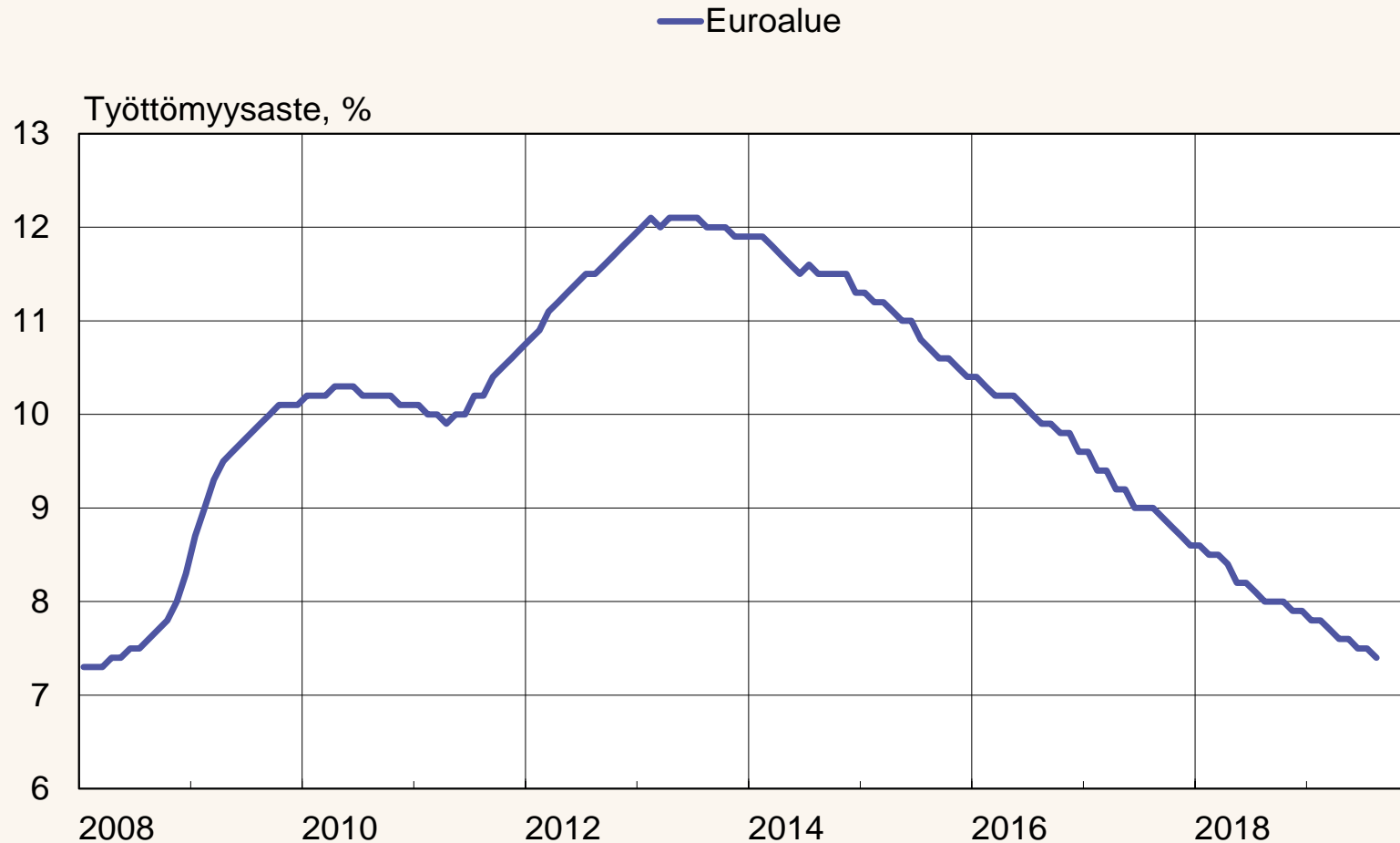
32425@teollisot

Lähde: IHS Markit.

32425@PMIteoll

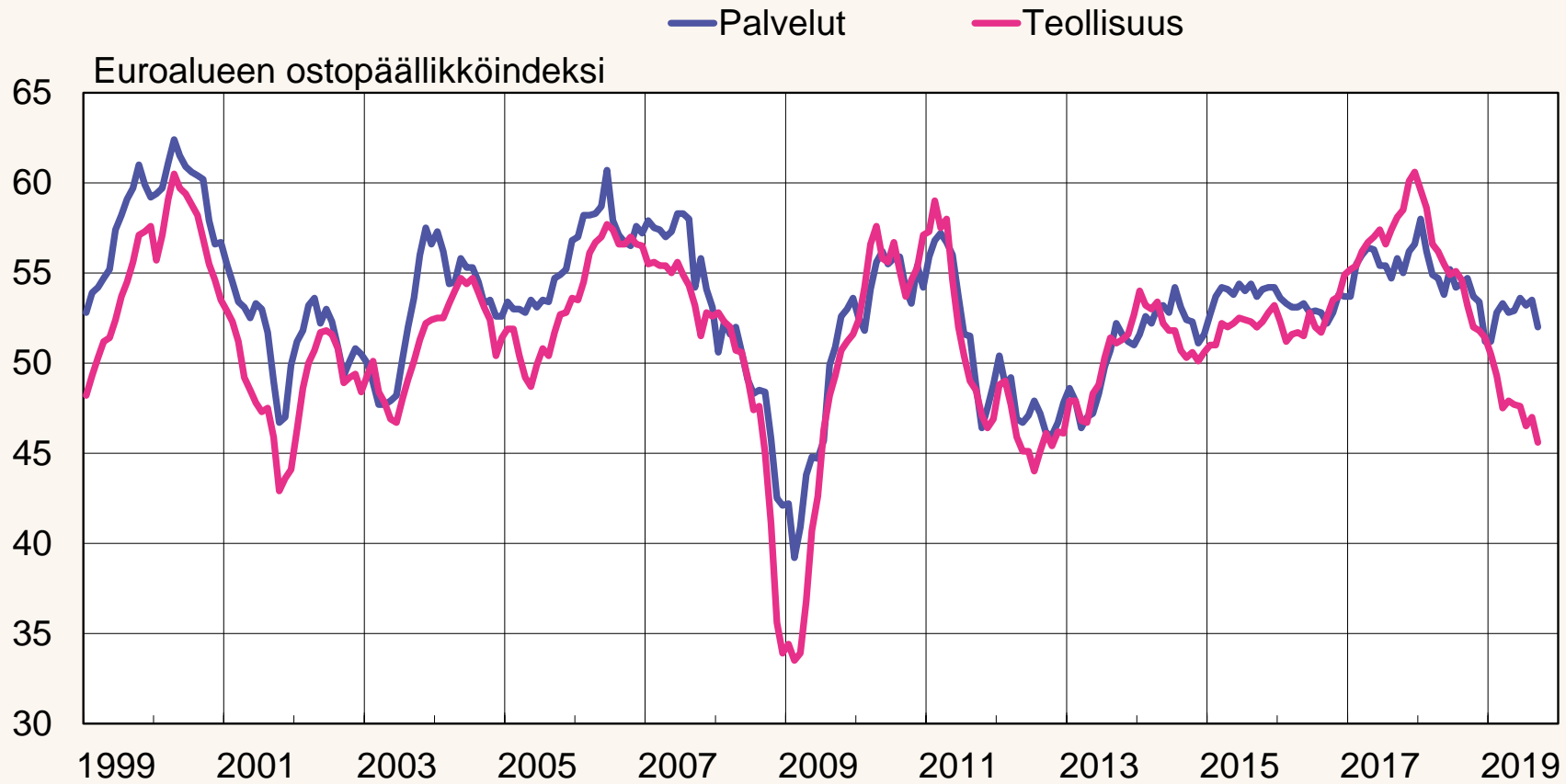
3) Työmarkkinoiden kehitys – suhdanteen heikkeneminen ei toistaiseksi näy euroalueen työttömyysasteessa

Lähteet: Eurostat ja Macrobond.

32424@Työttömyysisot

4) Sektorikohtaiset tekijät – palvelusektorin jopa yllättävä vahvuus euroalueen tukena, mutta kuinka pitkään?

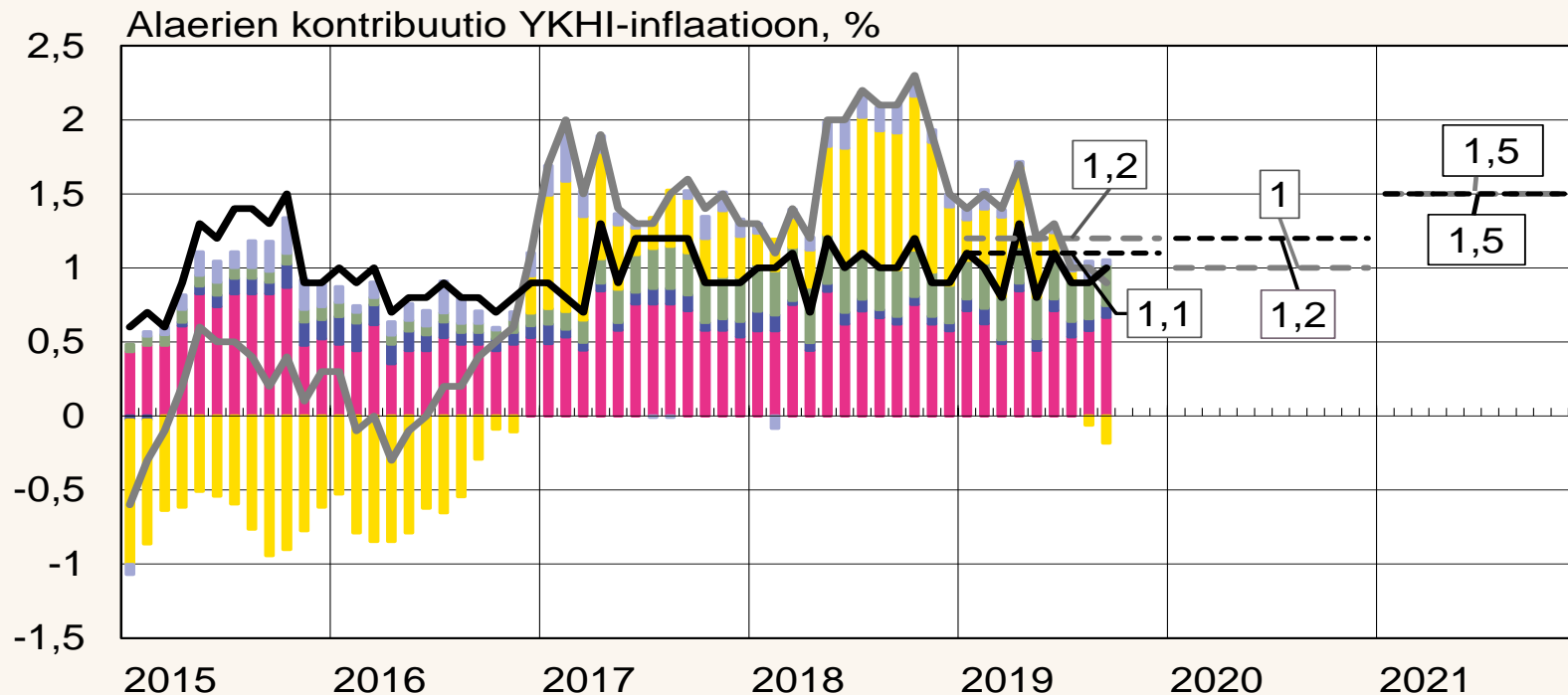
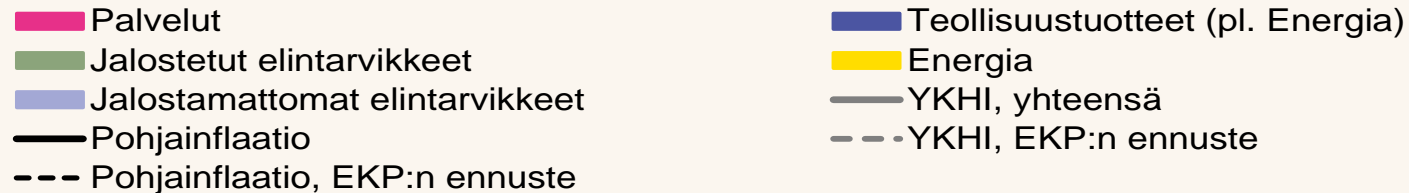
Lähde: IHS Markit.

eurojatalous.fi / bofbulletin.fi
3.10.2019

Inflaationäkymät ja rahapolitiikka

Euroalueen inflaatio jäämässä selvästi alle 2 prosentin lähivuosina

Euroalueen inflaatio ja hyödykeryhmien vaikutukset siihen

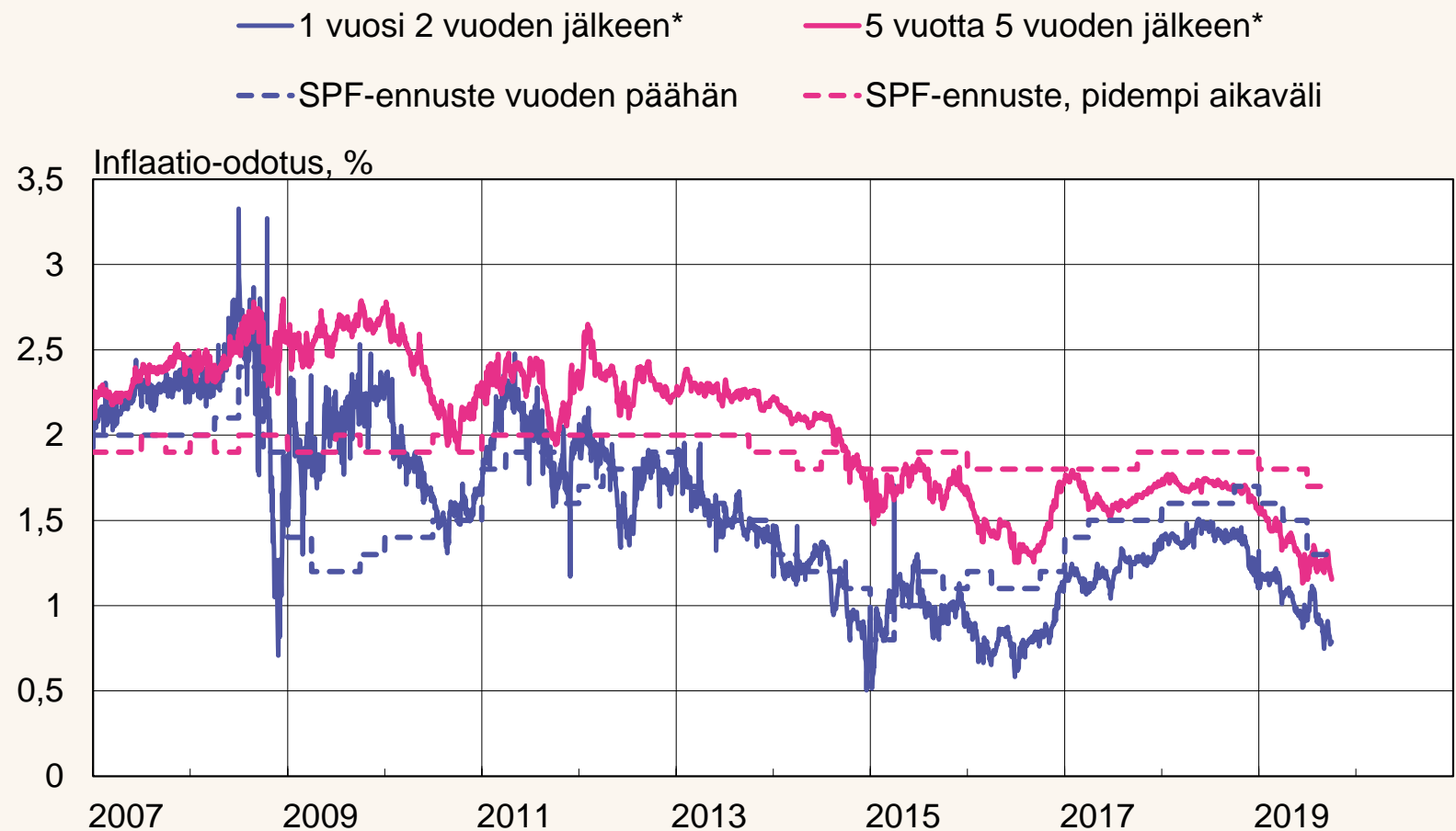

HUOM. Tilastointimenetelmän muutos vääristää vuoden 2015 vuosi-inflaatiota.

Lähteet: Eurostat, EKP ja Macrobond. 20

patu32426@YKHikontrib(2)

Inflaatio-odotukset alentuneet

Lähteet: EKP, Bloomberg ja Suomen Pankin laskelmat.

* Laskettu inflaatiowapeista.

32426@odotusSPF

Kestävää kasvua ja inflaatiotavoitetta tukevaa rahapolitiikkaa tarvitaan vielä pidemmän aikaa

- Syyskuun päätösten perusta
 1. Inflaatiovauhti on ollut jatkuvasti tavoitetta hitaampaa.
 2. EKP:n neuvoston edellisen kokouksen jälkeen saatujen tietojen perusteella euroalueen talouskehitys on jatkuvasti heikkoa.
 3. Odotettuakin heikomman talouskehityksen riskit eivät ole väistyneet ja inflaatiopaineet ovat edelleen vaimeita.

EKP:n neuvoston korkoja koskevat päätökset syyskuussa 2019

- EKP:n ohjauskoroista talletuskorko päätettiin laskea -0,40%:sta -0,50 %:iin.
- EKP:n neuvosto odottaa nyt ohjauskorkojen pysyvän nykyisellä tasolla tai sitä alemmina, kunnes inflaationäkymät palautuvat vankasti riittävän lähelle kahta prosenttia ja kehitys näkyy riittävästi myös pohjainflaatiossa.

EKP:n neuvoston omaisuuserien osto-ohjelmia koskevat päätökset syyskuussa 2019

- Omaisuuserien osto-ohjelmassa tehdään uusia ostoja nettomääräisesti 20 miljardilla eurolla kuukaudessa 1.11.2019 alkaen.
- Ostojen odotetaan jatkuvan niin kauan kuin on tarpeen ohjauskorkojen elvyttävän vaikutuksen vahvistamiseksi ja päättyvän hieman ennen kuin ohjauskorkoja aletaan nostaa.

EKP:n neuvoston luotto-operaatioita ja keskuspankkitalletuksille maksettavaa korkoa koskevat päätökset syyskuussa 2019

- Luotto-operaatioiden korkoa laskettiin 0,1 %-yksikköä ja operaatioiden kestoksi tulee kahden vuoden sijasta kolme vuotta.
- Luotto-operaatioiden tavoite on, että pankkien luotonantotilanne pysyy suotuisana, rahapolitiikan vaikutus välittyy sujuvasti ja rahapolitiikalla voidaan tukea kasvua tehokkaammin.

Suomen talous

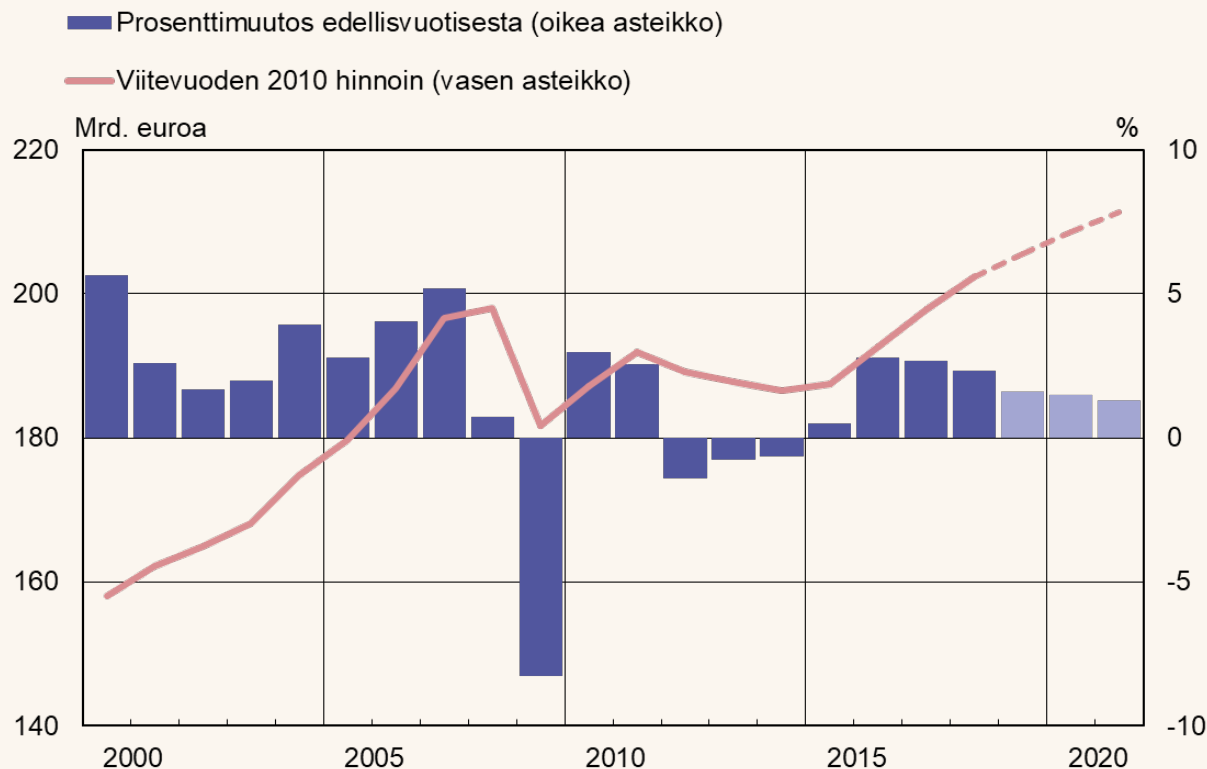
Hidastuvaa kasvua kansainvälisen epävarmuuden varjossa

Suomen talouskasvu hidastuu

- Kasvu jatkuu, mutta kansainvälisen talouden heikentyminen näkyy myös Suomessa
- Tilastot ovat tarkentuneet heikompaan suuntaan ja kasvuennusteita on tarkistettu alas
- Vaatimattomia kasvunäkymiä varjostaa maailmantalouden epävarmuus, joka kärjistyessään voi painaa haurasta kasvua entisestään
- Epävarmuus tehnyt kotitaloudet ja yritykset varovaisemmiksi
- Nopein työllisyyden kasvu on tältä erää ohi

Suomessa talouskasvu jatkaa hidastumistaan

Kokonaistuotannon määrä

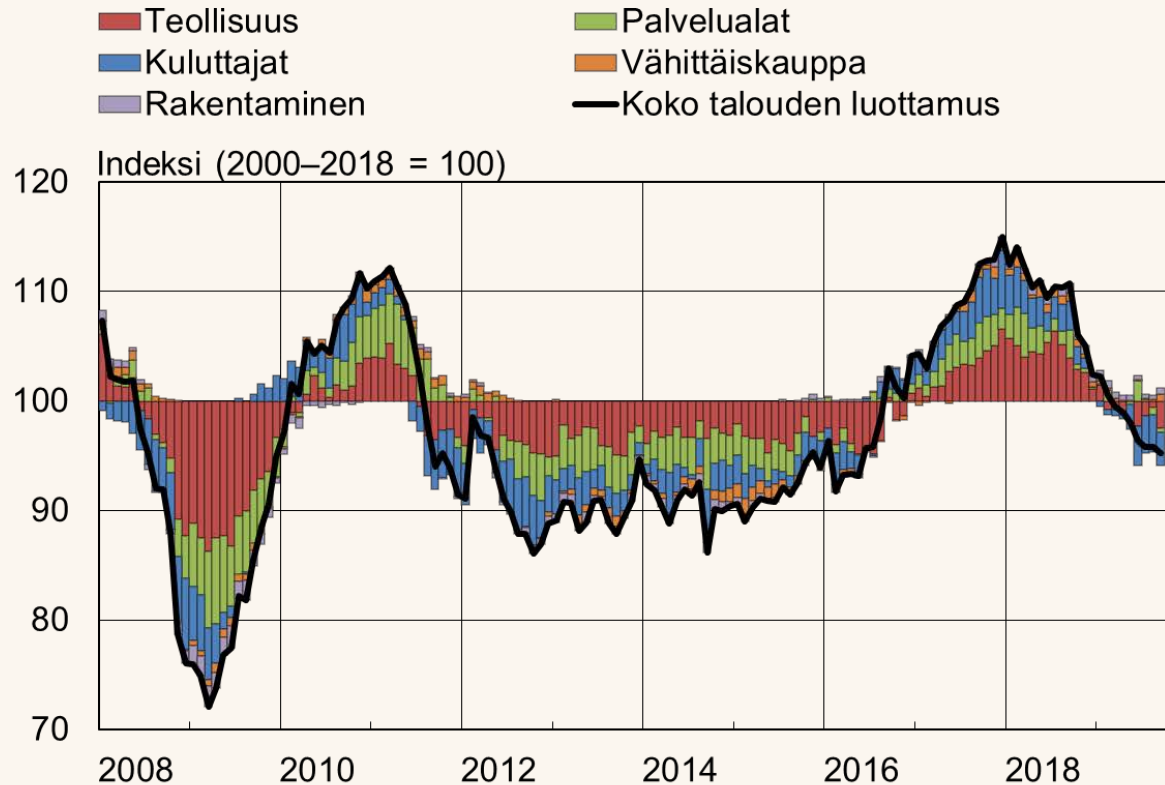
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

3.6.2019
eurojatalous.fi
37052@KokonaistuotannonMäärä

	June 2019	December 2018
2018	2.3 → 1.7	2.7
2019	1.6 ↓	1.9
2020	1.5 ↓	1.7
2021	1.3 ↓	1.4

Luottamuslukujen heikkeneminen on ollut laaja-alaista

Talouden luottamus on heikentynyt laaja-alaisesti

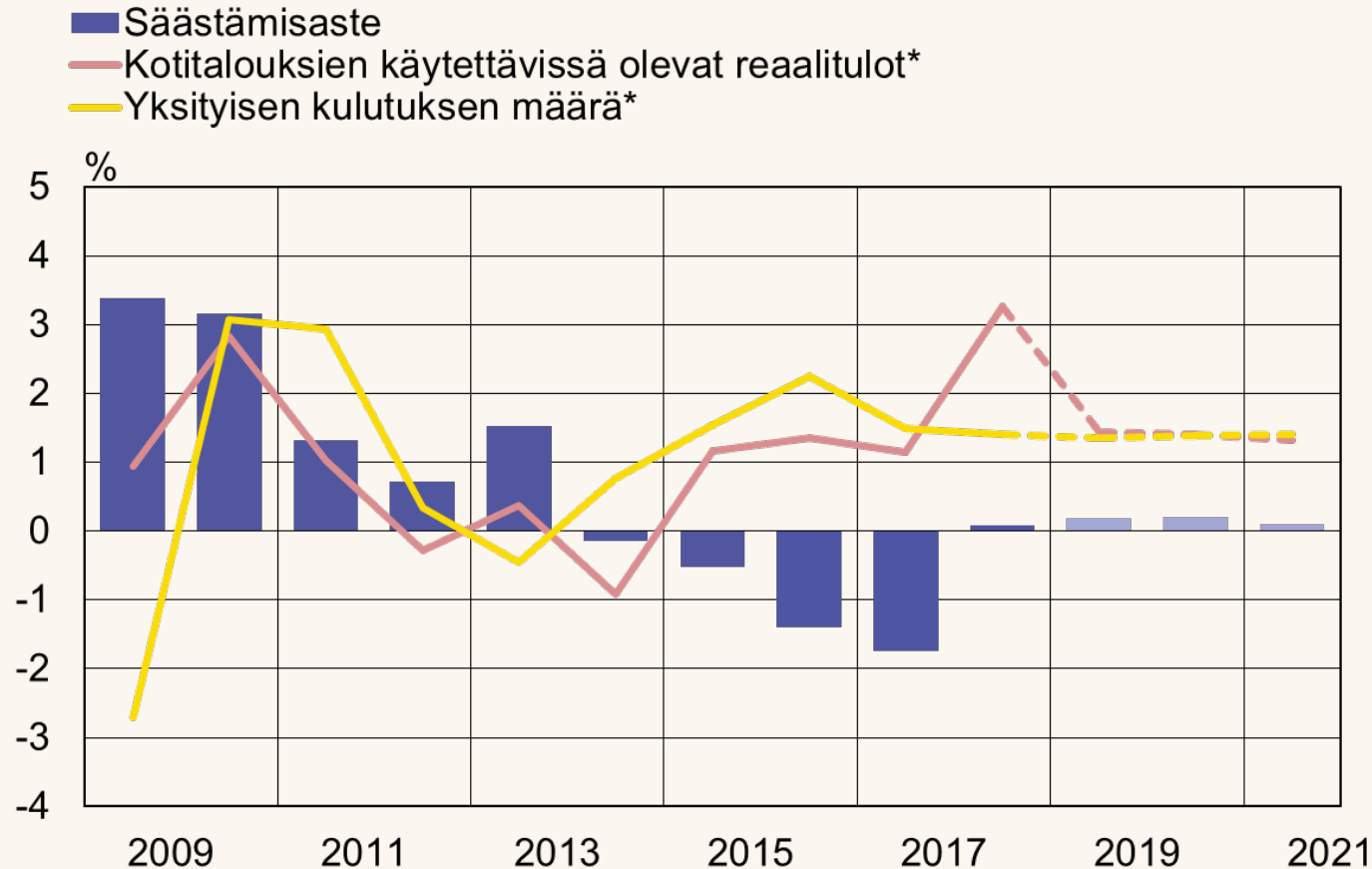

Lähde: Euroopan komissio ja Suomen Pankin laskelmat.

4.10.2019
eurojatalous.fi
30384@Indikaattorihajotelma

- Kuluttajaluottamus ollut erityisen heikkoa
- Myös teollisuuden luottamus heikentynyt selvästi

Kotitalouksien kulutus aiempaa varovaisempaa

Kotitaloudet = kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt.

*Prosenttimuutos edellisestä vuodesta.

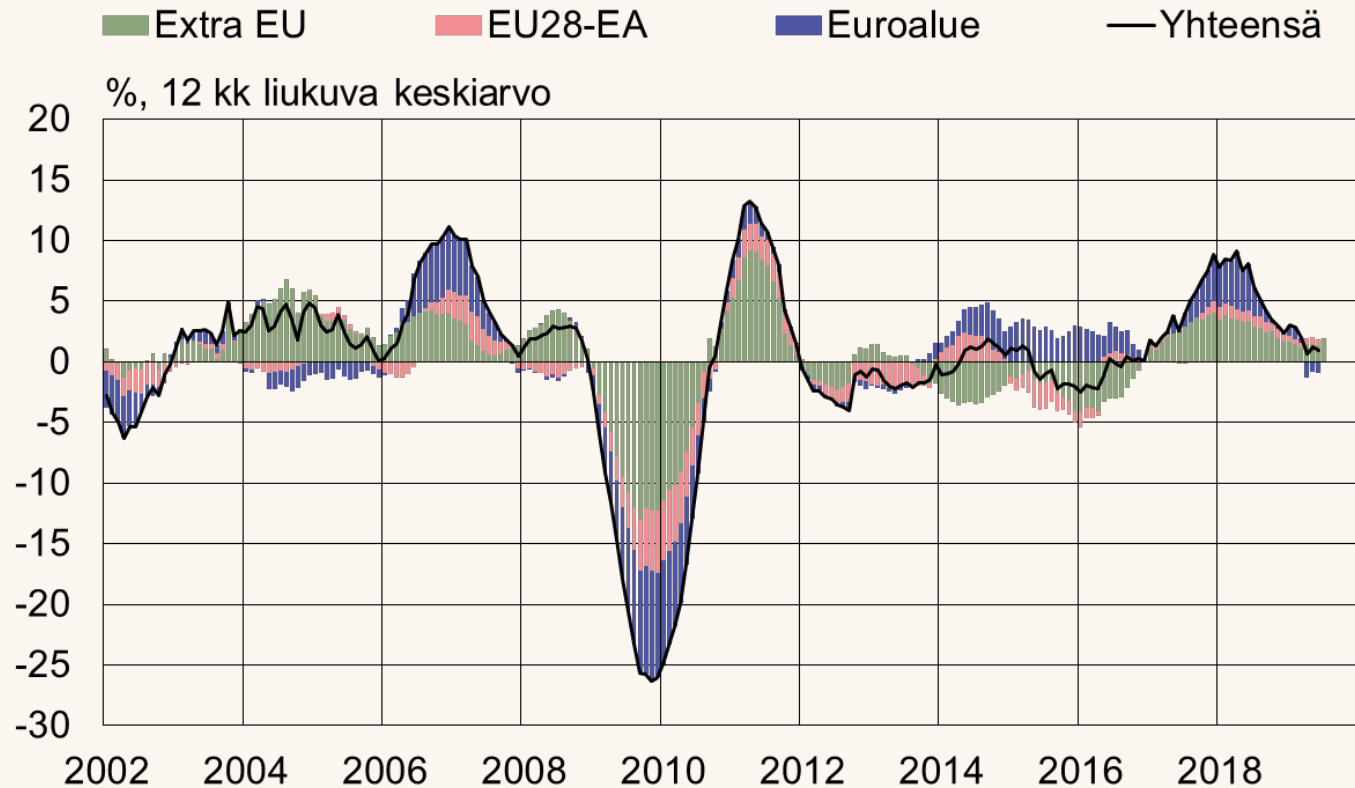
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

11.6.2019
eurojatalous.fi
37052@TulotJaKulutus

Ulkomaisen kysynnän heikkous varjostaa viennin kasvua

Vienti euroalueelle on kehittynyt vaatimattomasti

Eri alueiden vaikutus viennin volyymin kasvuun

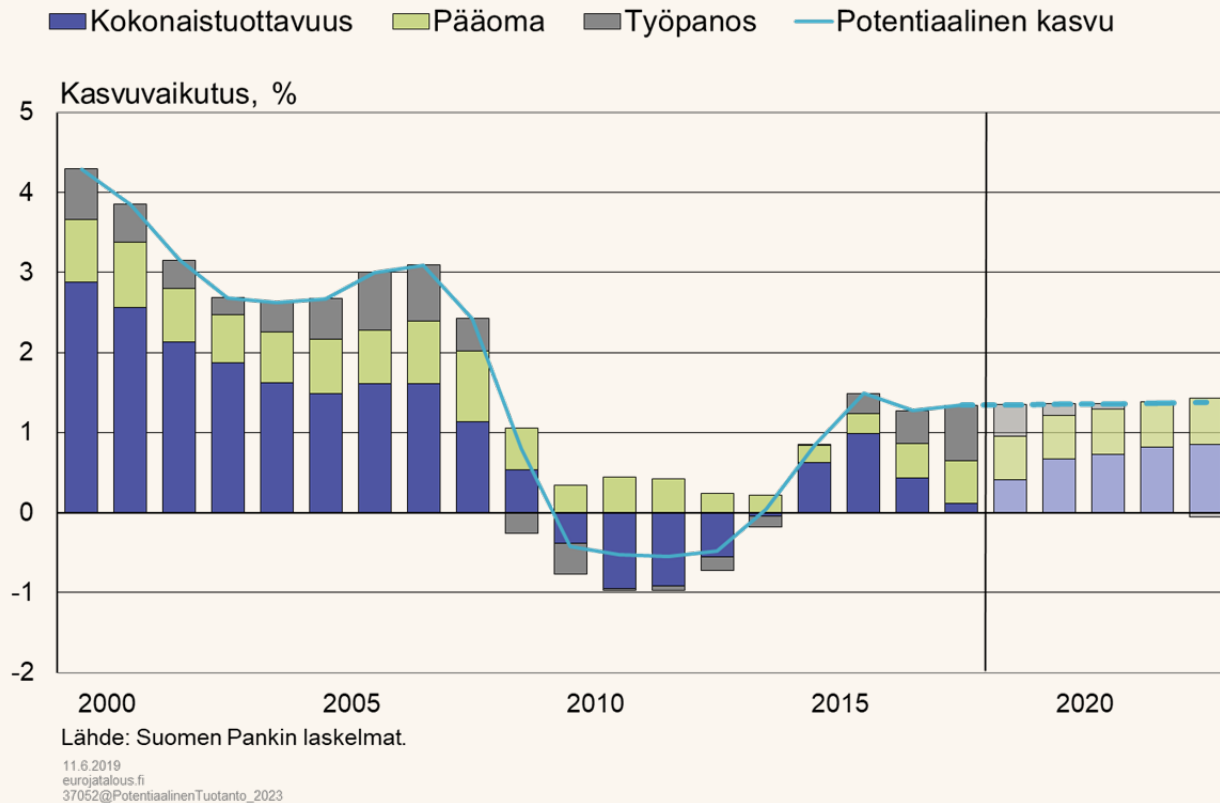

- Viennin kasvu hiipunut – etenkin euroalueelle
- Vientimarkkinoiden näkymät edelleen heikentyneet kesän aikana

Lähteet: Eurostat ja Suomen Pankin laskelmat.

34226@vienninvolkasvukonalueet

Väestön ikääntyminen ja hidas työn tuottavuuden kasvu rajoittavat kasvumahdollisuuksia pidemmällä aikavälillä

- Potentiaalinen kasvu jää hitaaksi
- Työpanoksen kasvuvaikutus hiipuu
- Työn tuottavuuden kasvu hidasta

Ks. myös: ”Teollisuus ei tue työn tuottavuuden kasvua entiseen tapaan” www.eurojatalous.fi

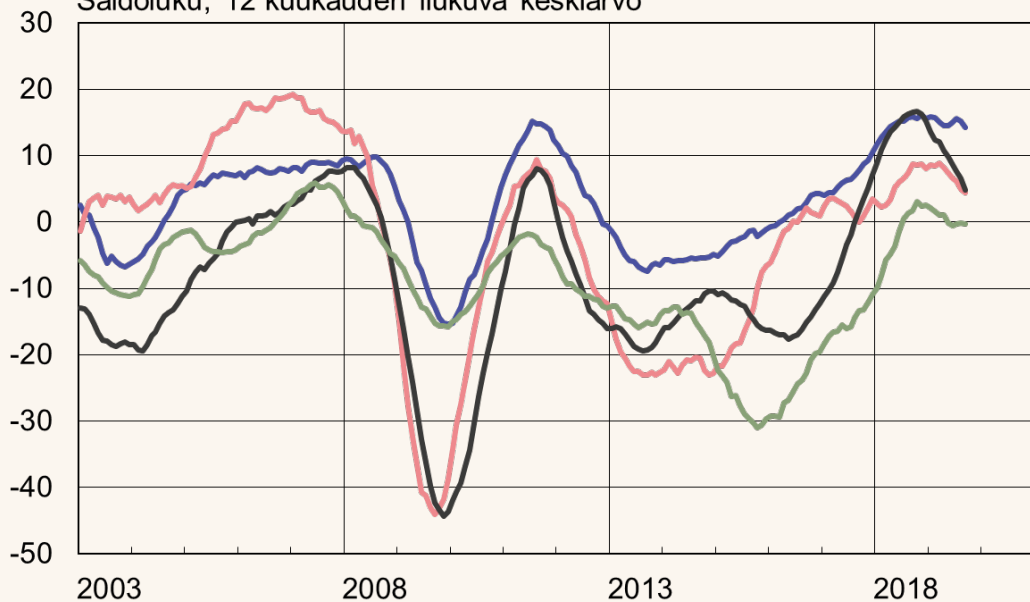
Suhdannehuippu on ohitettu myös työmarkkinoilla

Työllisyysodotukset kääntyneet

Työllisyysodotukset

— Palvelualat — Rakentaminen — Teollisuus — Vähittäiskauppa

Saldoluku, 12 kuukauden liukuva keskiarvo

Kausipuhdistettuja lukuja.

Lähde: Euroopan komissio.

24515@Työllisyysodotukset liukuva ka

Virta ulos työttömyydestä hiipunut

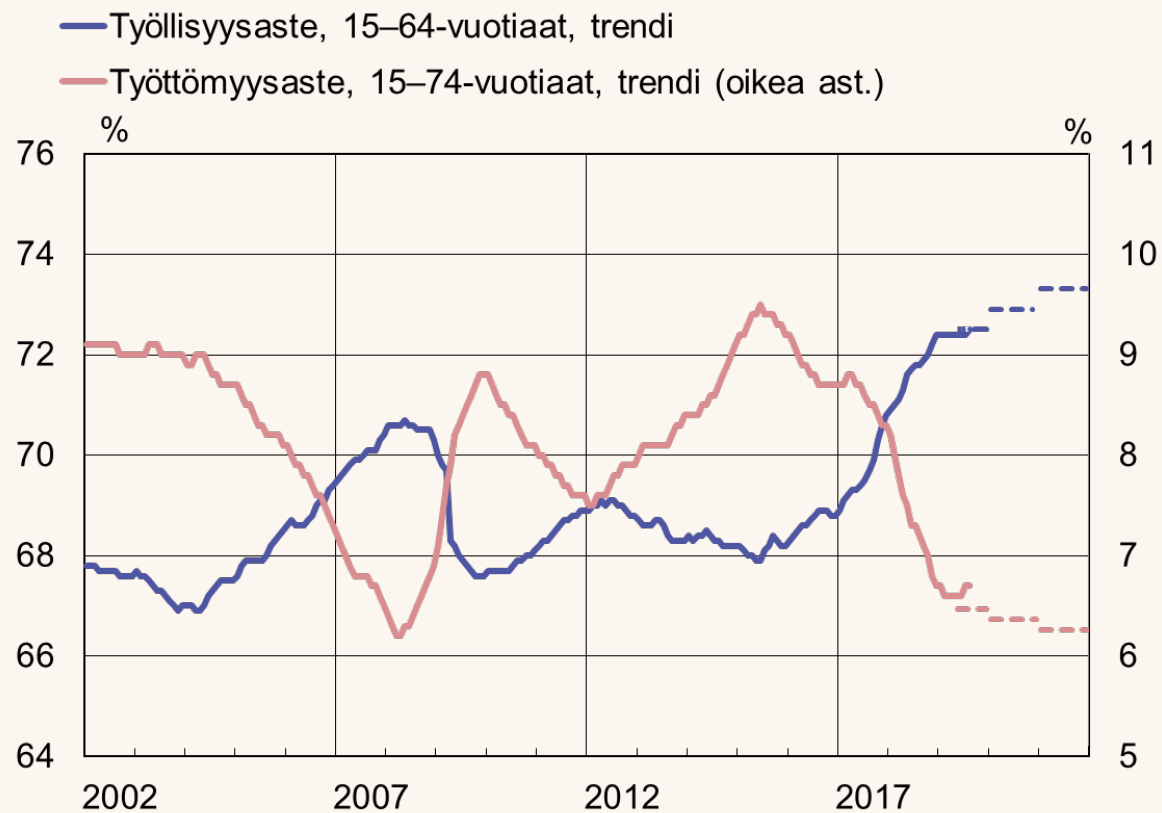
— Työllistymistodennäköisyys

— Työllistymistodennäköisyyden trendi

Lähteet: Työ- ja elinkeinoministeriö, Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

Työllisyyden kasvu alkuvuonna seisahtunut

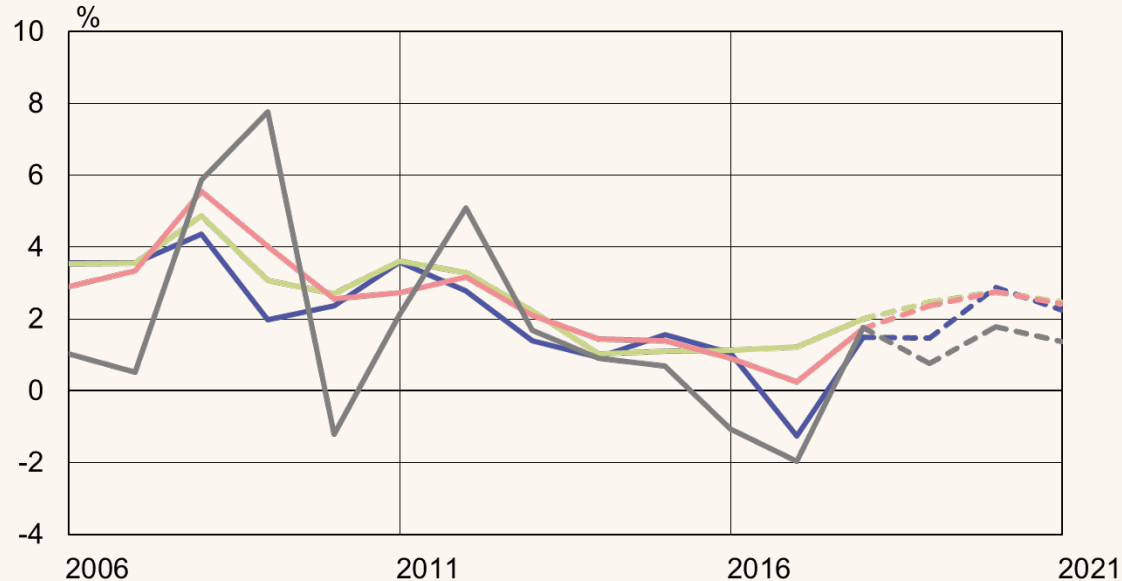

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

4.9.2019
eurojalous.fi
24515@Tyött.aste&työll.aste trend

Suomen Pankin kesäkuun 2019 ennuste: Palkkojen ja työkustannusten nousu tasaantuu

— Palkansaajakorvaukset per palkansaaja — Keskituntiansio, kansantalouden tilinpito
 — Ansiotasoindeksi — Nimelliset yksikkötyökustannukset

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

11.06.2019
 eurojatalous.fi
 37052@Ansio

	2017	2018	2019	2020	2021
Ps.korvaukset per palkansaaja	-1,2	1,3	1,5	2,9	2,3
Tuottavuus per työllinen	1,5	-0,3	0,7	1,1	0,9
Yksikkötyökustannukset	-2,7	1,6	0,7	1,8	1,4

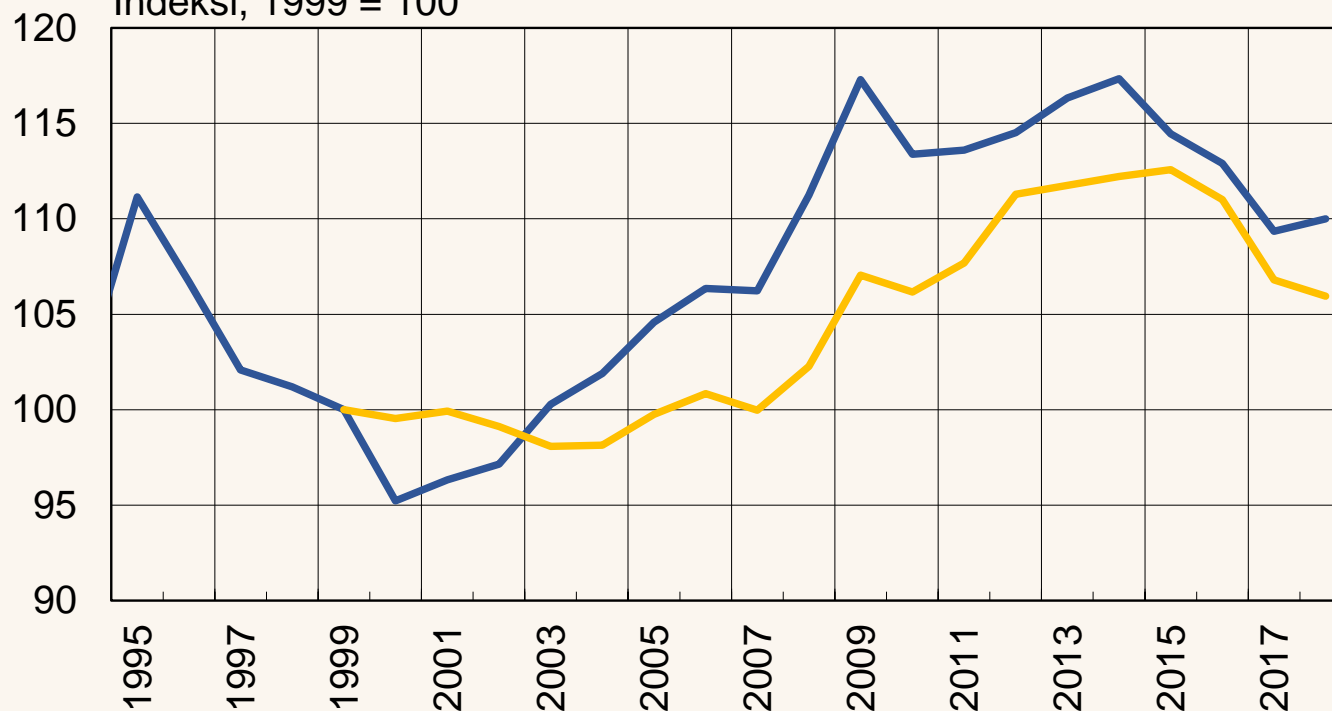
- Vuosina 2018-2019 sopimuspalkkojen nousu keskimäärin 1,6 %
- Muut ansiokehitykseen vaikuttavat tekijät mukaan lukien keskiansioiden nousu keskimäärin 2,5 % ennustejaksolla
- Ennusteen oletus: Reaaliset työkustannukset kasvavat samaa vauhtia kuin koko talouden tuottavuus 2020-2021
- Kertaluonteiset tekijät kiihdyttävät väliaikaisesti työkustannusten kasvua 2020

Kustannuskilpailukyky parani etenkin 2017

Vaihtosuhteekorjatut yksikkötyökustannukset***

- Suhteessa kehittyneisiin kauppakumppanimaihin*
- Suhteessa euroalue 12:n keskiarvoon**

Indeksi, 1999 = 100

*) 14 perinteistä teollisuusmaata Suomen kauppapainoilla, samassa valuutassa.

***) Euroalueen 12 ensimmäistä jäsenmaata.

34093

***) Työkustannukset suhteessa kansantulon määrään, koko talous.

Lähteet: Euroopan komissio, OECD, Macrobond ja Suomen Pankin laskelmat.

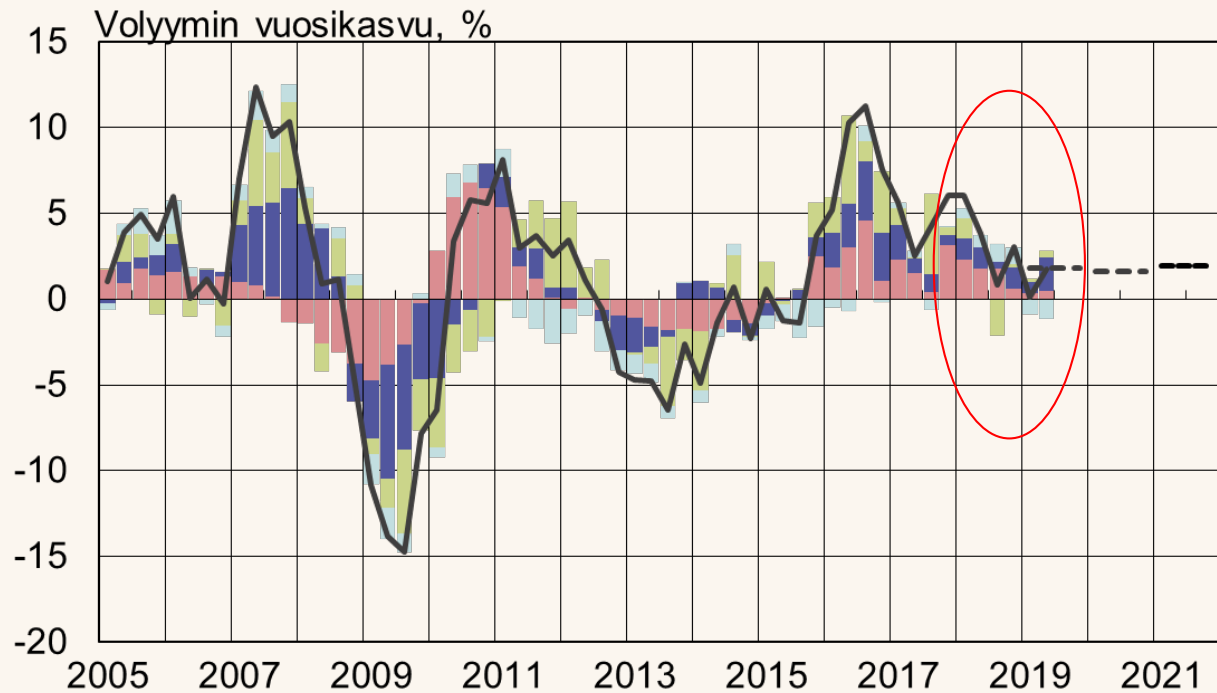
Yhteenveto: Kasvu hidastuu kansainvälisen epävarmuuden varjossa

- Kasvu jatkuu, mutta kansainvälisen talouden heikentyminen näkyy myös Suomessa
- Tilastot ovat tarkentuneet heikompaan suuntaan ja kasvuennusteita on tarkistettu alas
- Riskit edelleen alasuuntaiset
- Epävarmuus tehnyt kotitaloudet ja yritykset varovaisemmiksi – kulutuksen ja investointien kasvu hidasta
- Työmarkkinoillakin suhdanne on jo kääntynyt ja työllisyyden kasvu hidastuu selvästi lähivuosina
- Heikentynyt taloustilanne ja uuden hallituksen finanssipoliittiset toimet syventävät julkisen talouden alijäämää ja kääntävät velkasuhteen nousuun

Investoinneista ja yritysrahoituksesta

Investoinnit

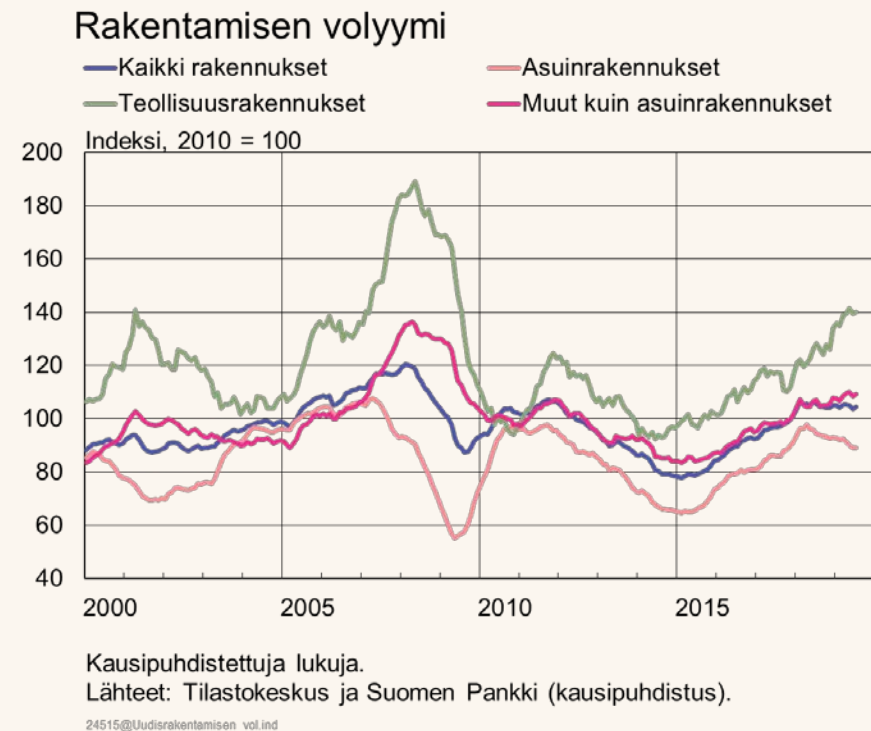
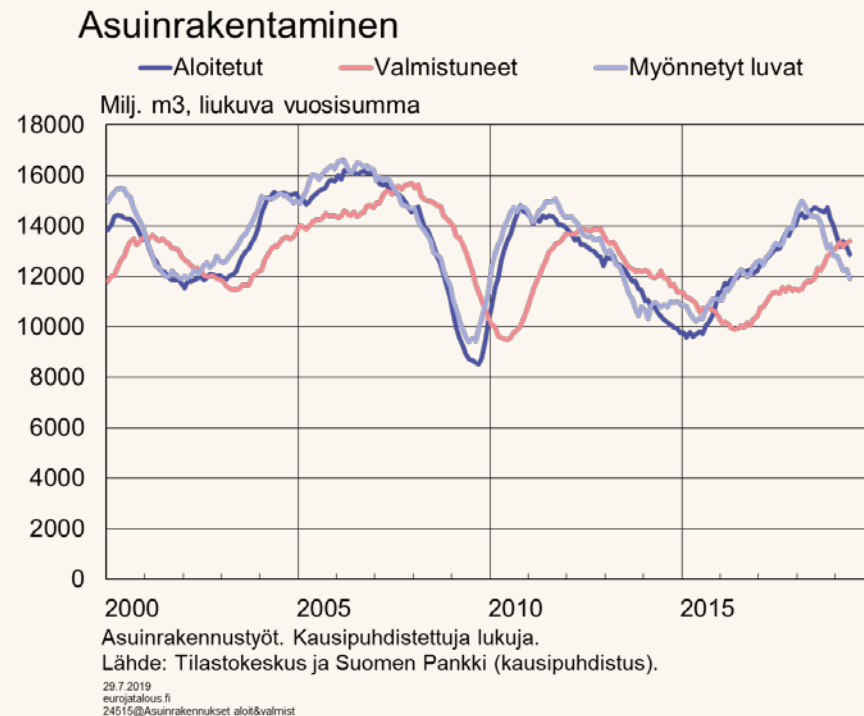
- Kasvatettavat varat ja henkiset omaisuustuotteet
- Koneet, laitteet, kuljetusvälineet ja asejärjestelmät
- Muut rakennusinvestoinnit
- Asuinrakennukset

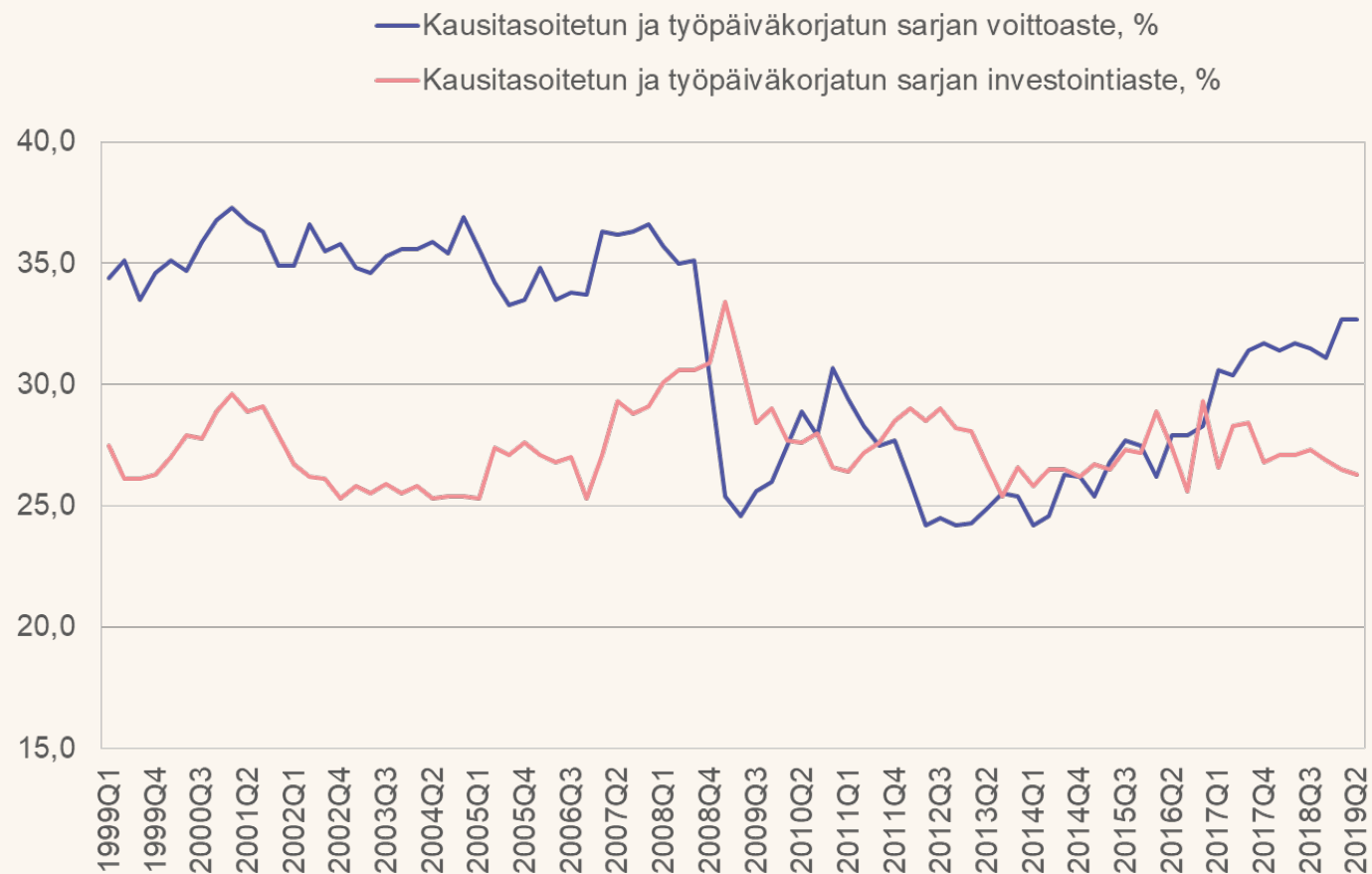
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin ennuste.

11.6.2019
eurojatalous.fi
37052@Investoinnit

Asuinrakentaminen vaimenee, teollisuusrakentamisessa vielä puhtia

Voittoaste kasvaa, investointiaste ei

Lähde: Tilastokeskus.

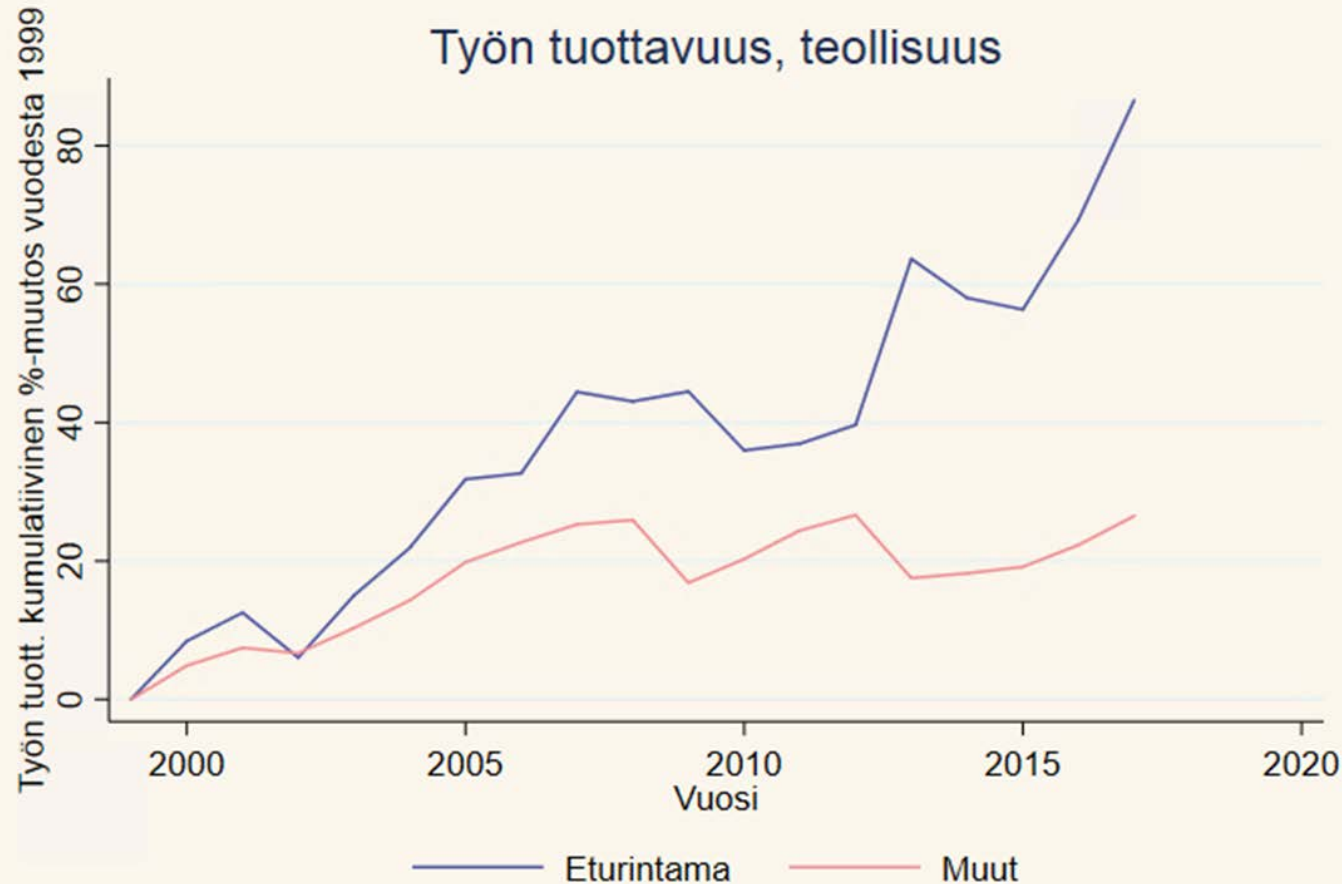
Työn tuottavuus on jäänyt polkemaan paikoilleen

Lähde: Eurostat.

33905@Tuottavuus

Tuottavuudesta ja yrityssektorin uusiutumisen Suomessa: Eturintamalla tuottavuuskasvu jatkuu, muut eivät pysy perässä

Lähde: Suomen Pankin laskelmat.

Yritysrahoitus

Yrityslainakorot varovaisessa nousussa

*Poislukien tili- ja korttiluotot.

Lähteet: Euroopan keskuspankki, Reuters ja Suomen Pankki.

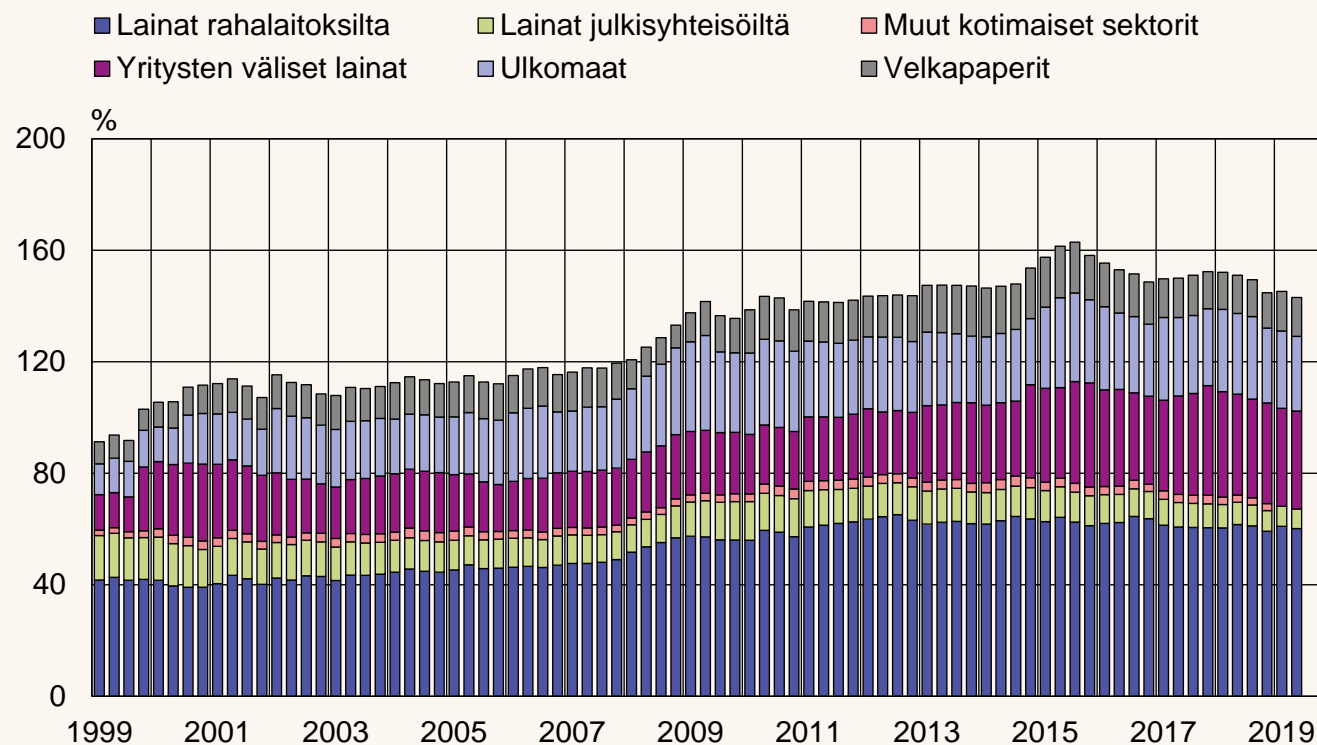
4.10.2019

Eurojalous.fi

25232@Uudet yrityslainakorot_ET518K5

Yritysten velkasuhde pienentynyt vuodesta 2018 lähtien

Yrityssektorin lainavelka suhteessa BKT:hen

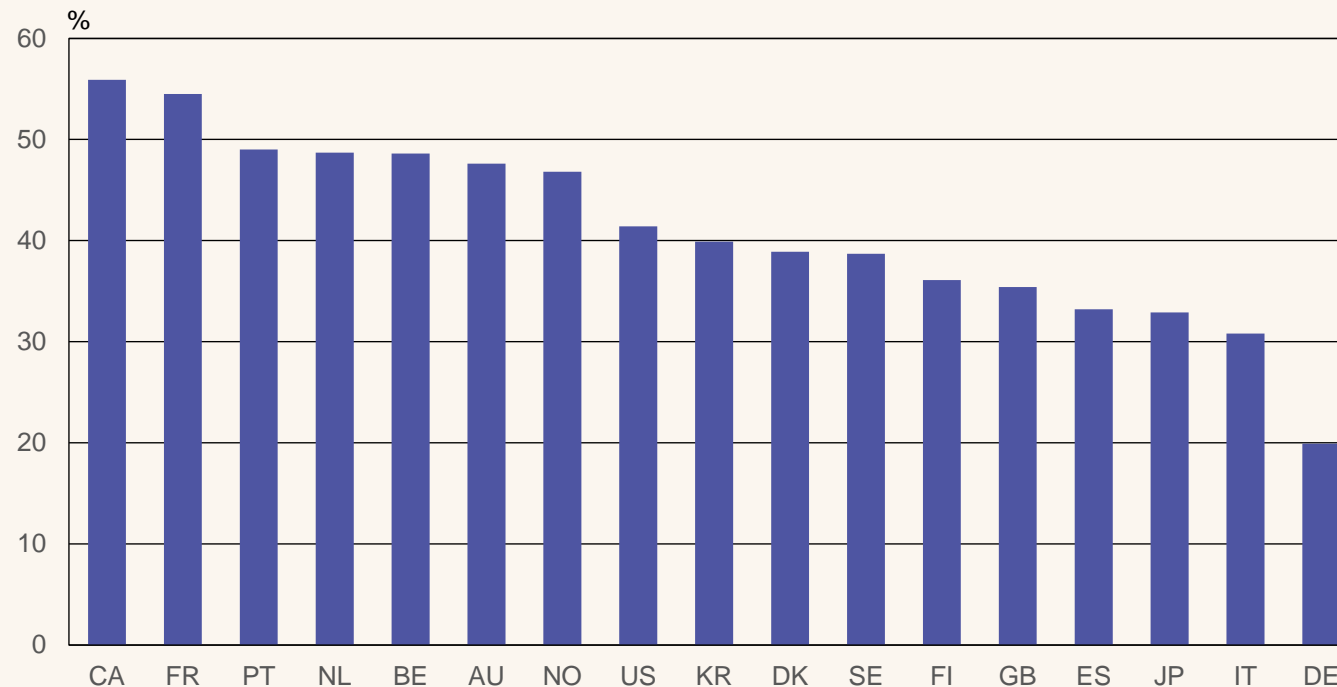

Lähde: Tilastokeskus.

33958@RTP kaikki

Suomen yrityssektorin velanhoitorasitus on pienempi kuin muissa Pohjoismaissa

Yrityssektorin velanhoitorasitus 2018Q4

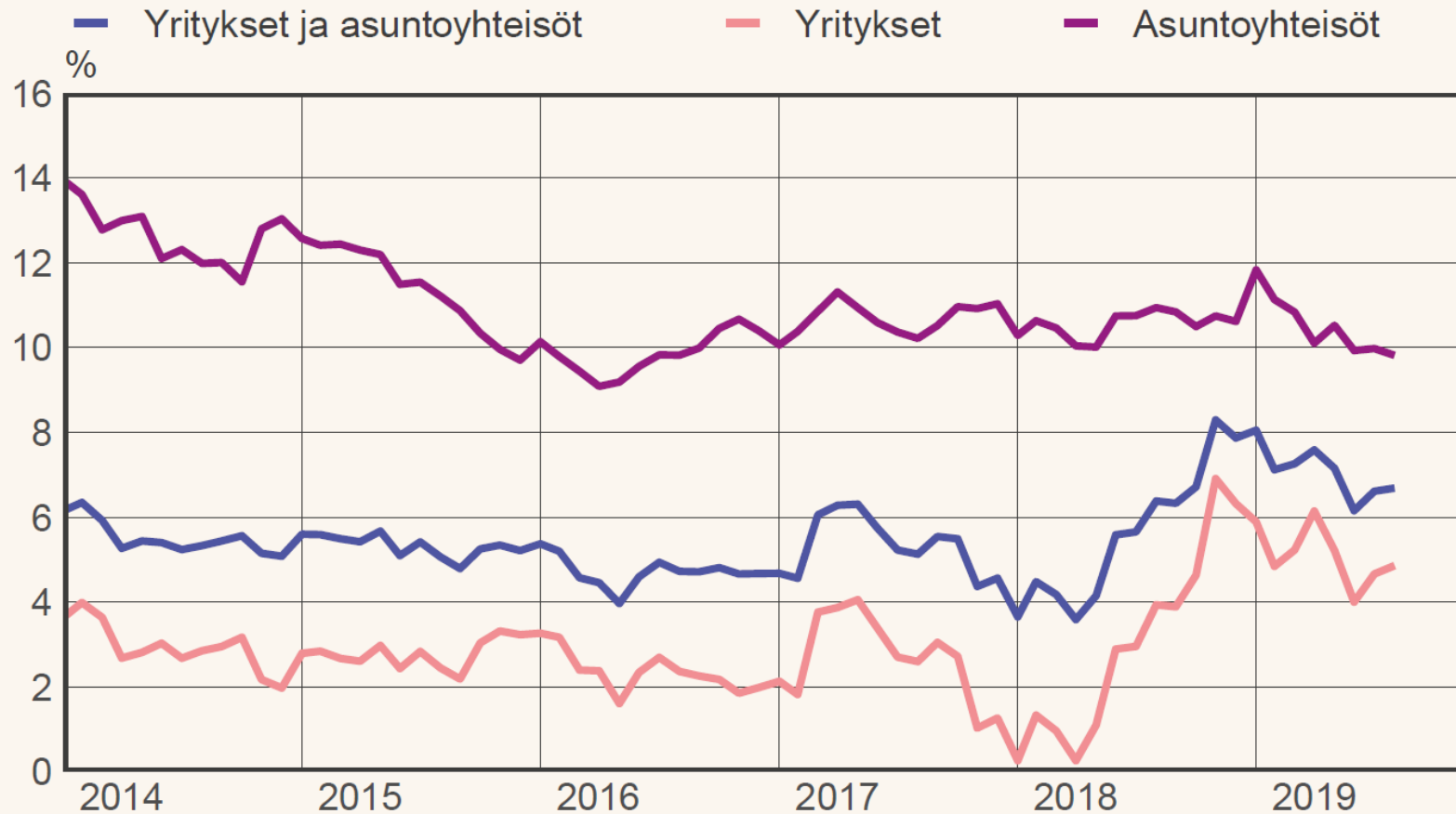
Yritysten lisäksi mukana ovat asuntoyhteisöt. Velanhoitorasite on velka (lainat ja velkapaperit) suhteessa oikaistuun käytettävissä olevaan bruttotuloon.

Lähde: BIS

37196@Aikasarja

Suomessa toimivien luottolaitosten yrityslainojen kasvu edelleen viime vuosia nopeampaa

Lainat suomalaisille yrityksille ja asuntoyhteisöille, kaikki valuutat

Lähde: Suomen Pankki.

Yrityslainojen takaisinmaksuaika pysytellyt noin 5 vuoden paikkeilla

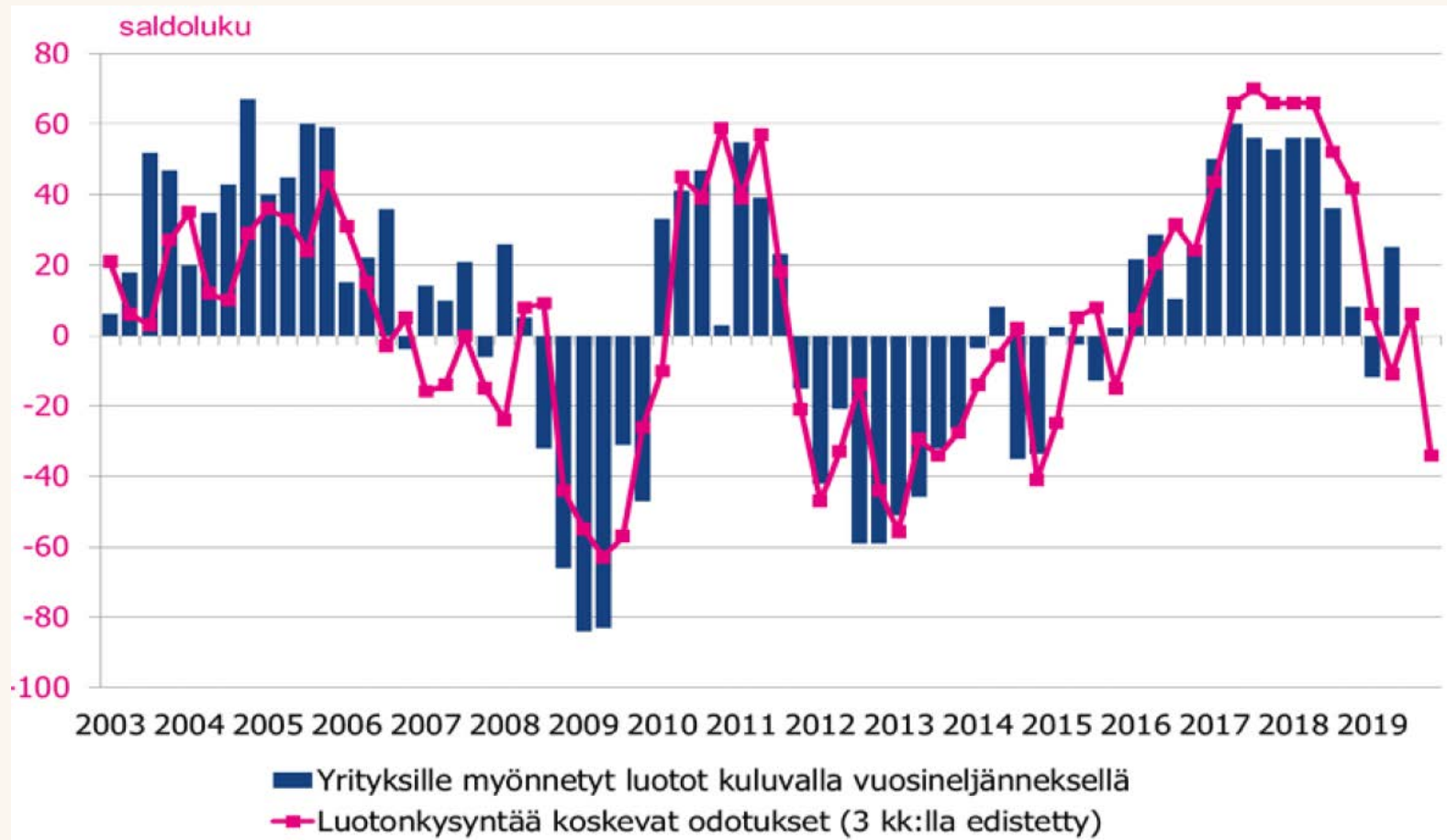
Uusien yrityslainanostojen keskimääräinen takaisinmaksuaika

Lainat suomalaisille yrityksille (pl. asuntoyhteisöt), kaikki valuutat

Lähde: Suomen Pankki.

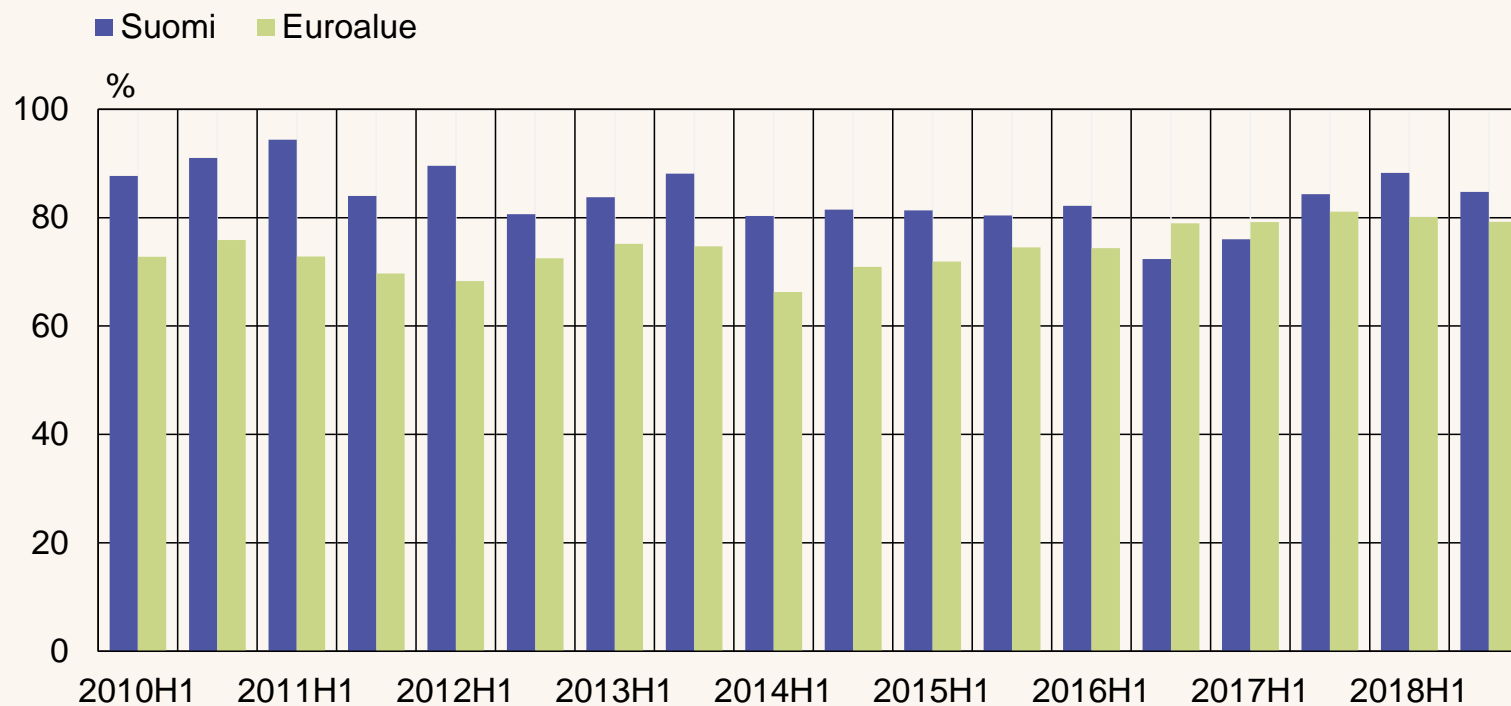
Pankkibarometri ennustaa yritysten luotonkysynnän voimakasta supistumista

Lähde: Finanssialan pankkibarometri III/2019

Pk-lainojen saatavuus Suomessa hieman heikentynyt mutta edelleen parempi kuin euroalueella keskimäärin

Pk-yritysten pankkilainojen saatavuus: saivat kaiken tai suuren osan hakemastaan lainasta

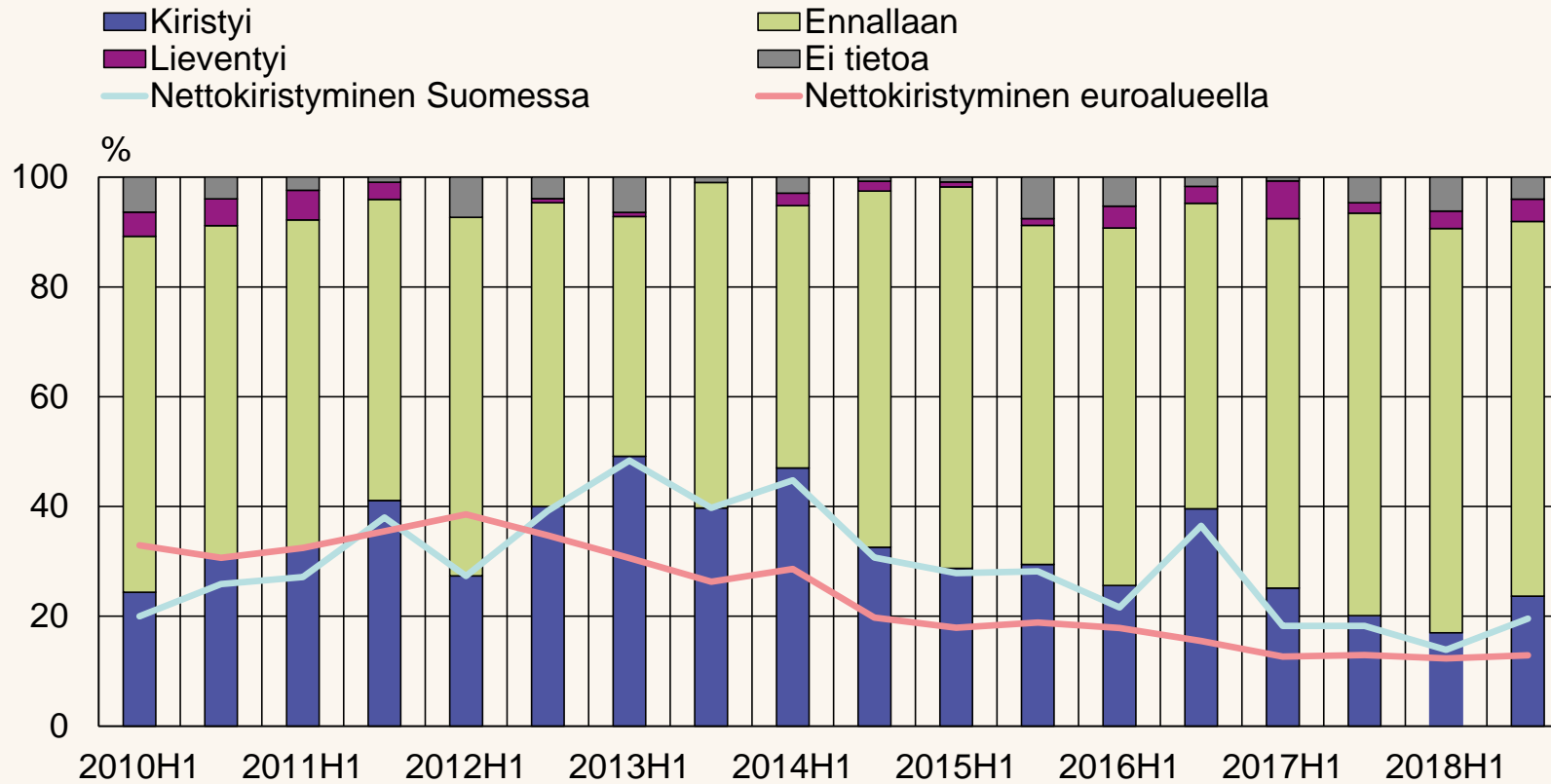

Viimeisimmät havainnot maalis-huhtikuulta 2019.
Lähde: EKP:n SAFE-kysely .

32080@Kuvio 2

Vakuusvaatimusten nettokiristymisen lisääntyminen, mutta on pitkän ajan keskiarvoa pienempi

Pk-yritysten vakuusvaatimusten muutokset

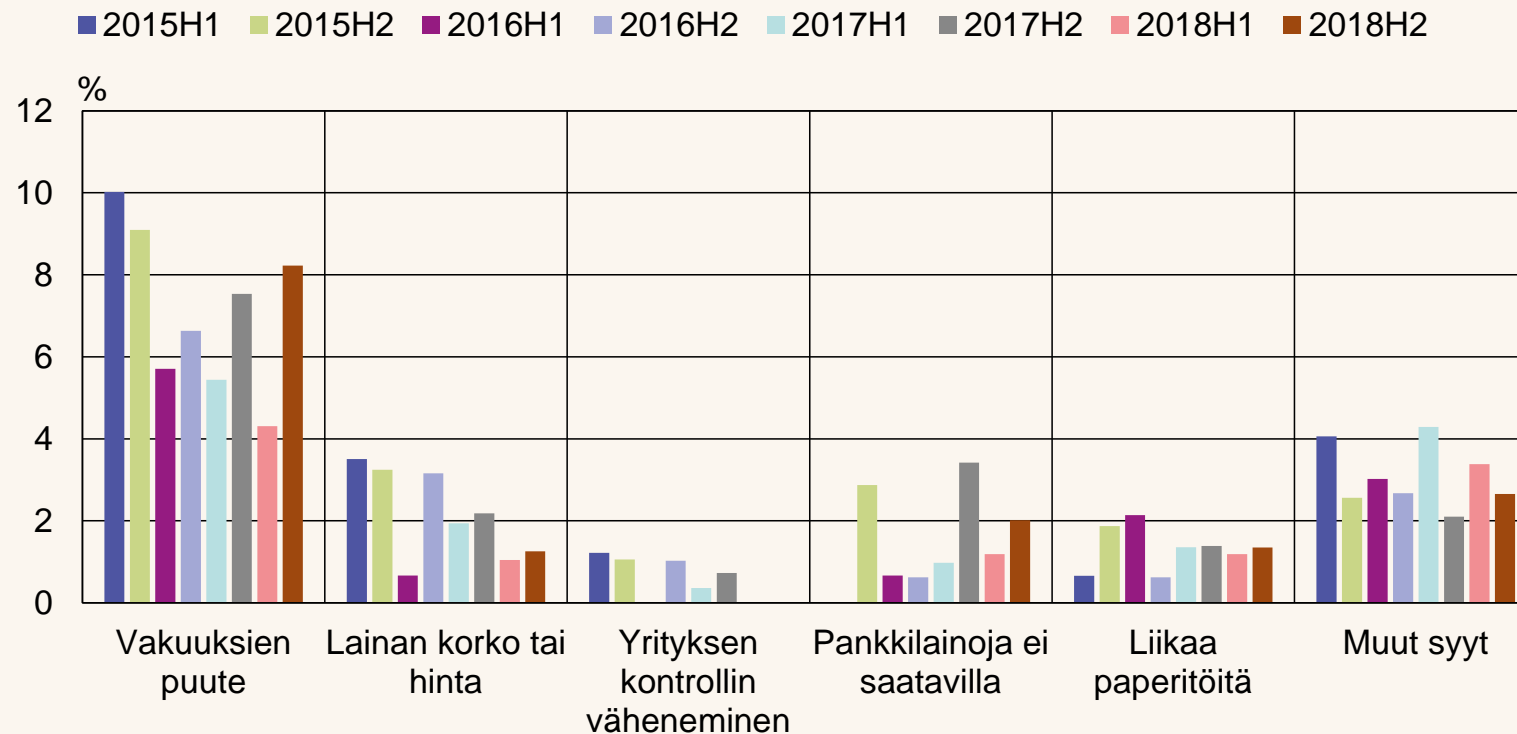

Viimeisimmät havainnot maaliskuulta 2019.

Lähde: EKP:n SAFE-kysely

Vakuuksien puute on joka tapauksessa lannistanut mahdollisia pankkilainojen hakijoita

Suurin yksittäinen syy, miksi yritys ei ole hakenut pankkirahoitusta

Viimeisin havainto maaliskuussa 2019.

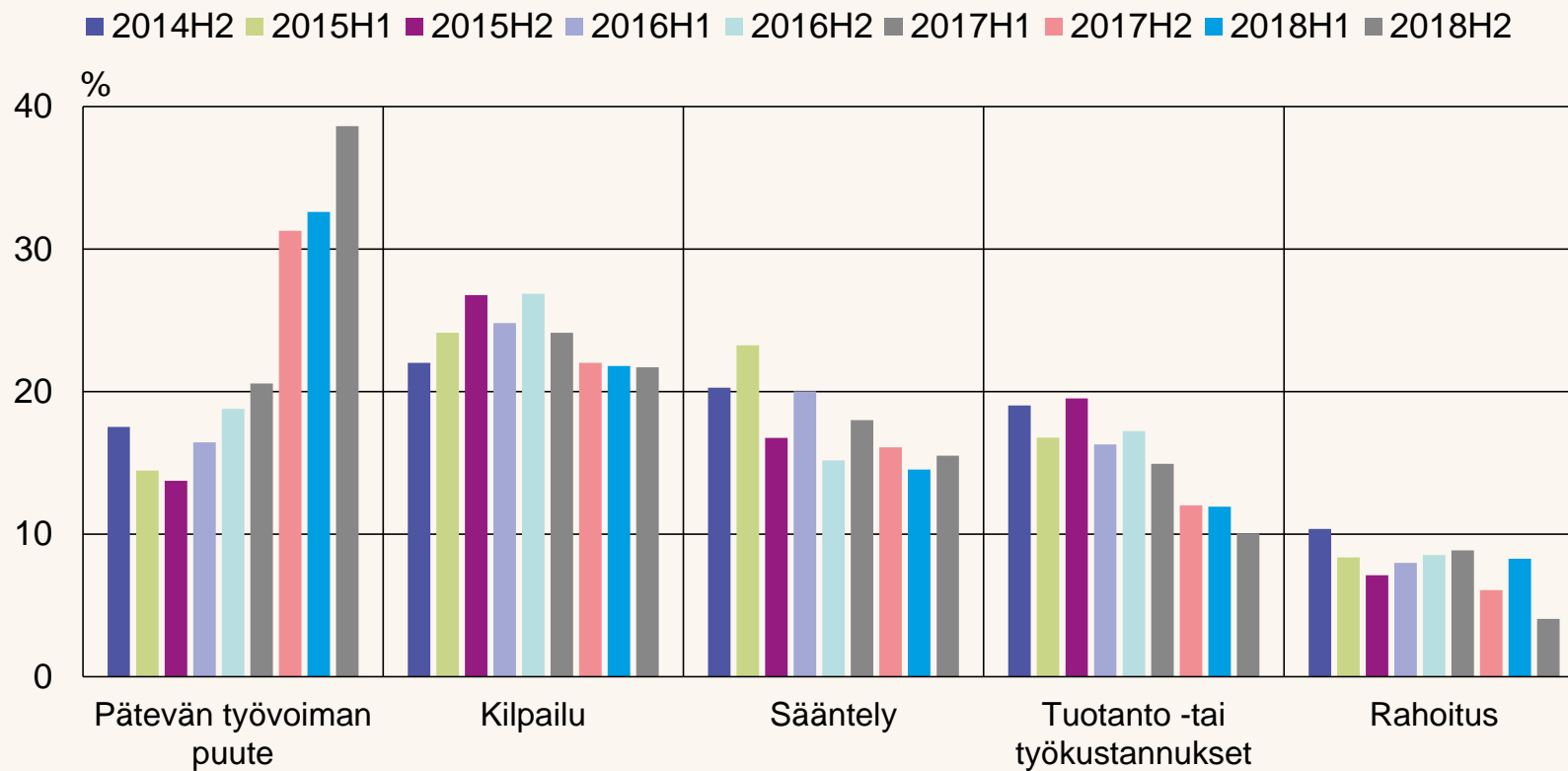
Kuviossa noin 80-90 % yrityksistä ei ole tarvinnut hakea pankkirahoitusta.

Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

32820@Kuvio 4

Silti pk-yrityksistä vain 4 % pitää rahoitusta suurimpana yksittäisenä ongelmana

Pk-yritysten suurin yksittäinen ongelma

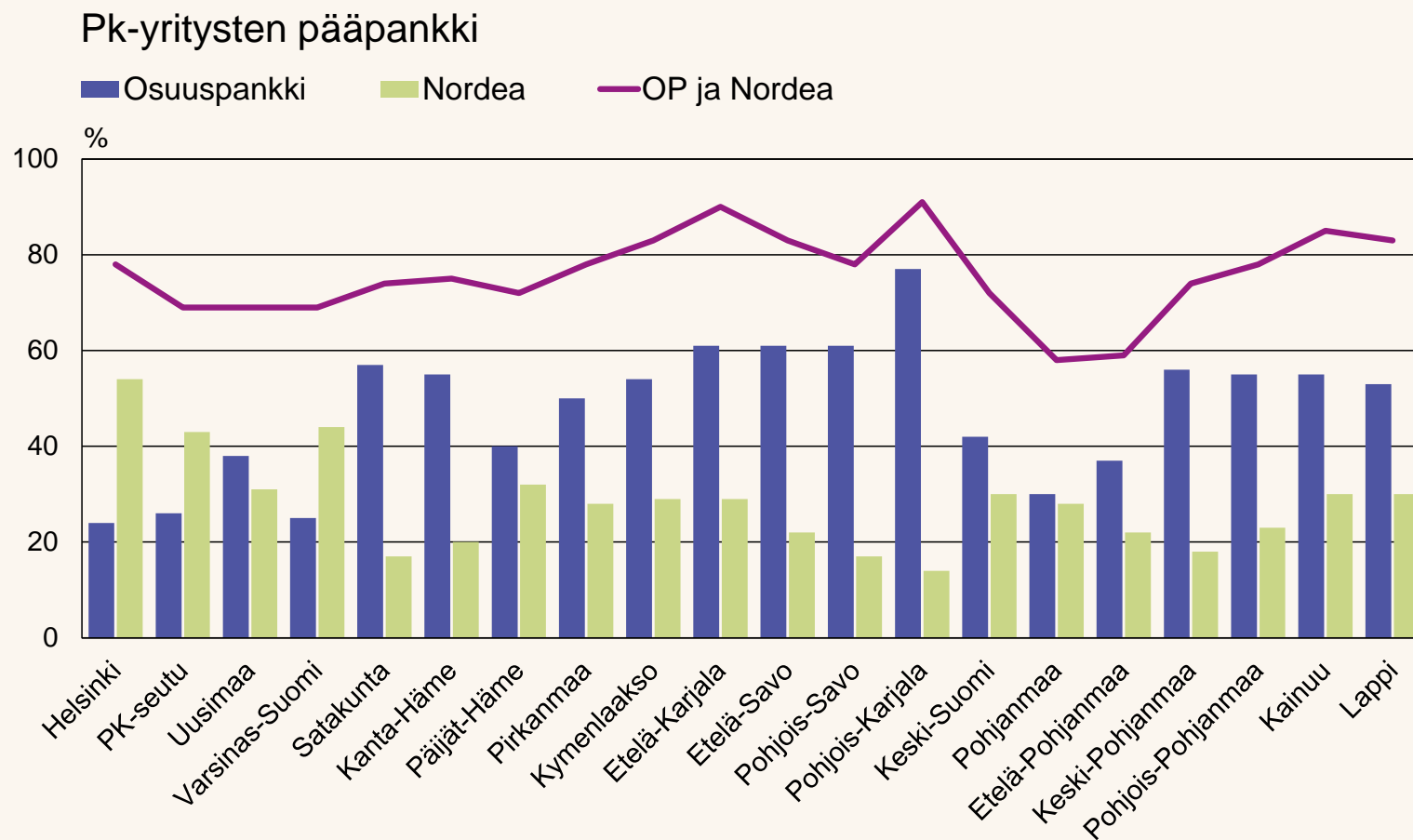
Viimeisimmät havainnot maaliskuulta 2019.
Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Kainuun ominaispiirteitä

Kainuun pk-yritysten ominaispiirteitä uusimman barometrin mukaan

- Yleiset suhdannenäkymät ovat heikentyneet Kainuussa enemmän kuin keskimäärin
- Kainuulaisyrittäjistä 59 prosenttia ei ole kuluneen vuoden aikana hakenut rahoitusta
- Rahoitusta tarvitsevista neljäsosa ei saanut tarvitsemaansa rahoitusta. Suurin este pankkien kiristyneet vakuusvaatimukset
- Kyselyn mukaan Kainuun alueella ei ole voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä
- Kainuussa ulkopuolista rahoitusta aiotaan käyttää yleisimmin kone- ja laiteinvestointeihin sekä rakennusinvestointeihin

Kaksi suurinta pankki dominoivat myös Kainuussa

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2019.

34101@Pääpankit

A blue-tinted photograph of a classical building facade. The building features multiple stories with arched windows and decorative architectural elements. In the foreground, there are street lamps and a small stone structure. The overall scene is captured in a monochromatic blue color scheme.

Kiitos!

suomenpankki.fi